

Leciono 1	2
Leciono 2	5
Leciono 3	9
Leciono 4	12
Leciono 5	15
Leciono 6	19
Leciono 7	24
Leciono 8	31
Leciono 9	37
Leciono 10	42
Leciono 11	51
Leciono 12	55
Fina ekzameno	61
Solution des exercices	63
Tableau des corrélatifs	70

Avertissement

Ce document a été réalisé à partir du logiciel “**Kurso de Esperanto**” 3.03 , avec l’aimable autorisation de son auteur, Carlos Alberto Alves Pereira (Brésil).

Version française : Axel Rousseau et Laurent Vignaud.

Logiciel téléchargeable sur <http://www.kurso.com.br>

Service gratuit de correction sur <http://ikurso.esperanto-jeunes.org>

“Kurso de Esperanto”

Leciono 1

L'alphabet espéranto

En espéranto, on écrit les mots comme ils se prononcent et on les prononce comme ils s'écrivent. L'accent tonique se trouve sur l'avant-dernière syllabe.

Les pronoms personnels

	Singulier		pluriel
mi	je	ni	nous
vi	tu	vi	vous
li	il	ili	ils/elles (pluriel de ŝi, li et ĝi)
ŝi	elle		
ĝi	il/elle (objet, animal ou enfant dont on n'a pas besoin de préciser le sexe)		

Cas particuliers :

oni : on (impersonnel)

si : se (pronom réfléchi de la 3ème personne, utilisé pour se référer au sujet de la proposition)

Les verbes

L'infinitif se termine par **-i** ; le passé se termine par **-is** ; le présent se termine par **-as** ; le futur se termine par **-os**. Nous verrons les autres temps dans une autre leçon.

mi estas	je suis	ni estas	nous sommes
li estis	il était	vi estis	vous étiez
ŝi estas	elle est	ili estas	ils/elles sont
ĝi estos	il/elle sera	oni estos	on sera

Les noms

Se terminent par la lettre “**o**” :

amiko	ami	frato	frère	kafo	café
--------------	-----	--------------	-------	-------------	------

Les adjectifs

Se terminent par la lettre “**a**” :

bela	beau/belle	sana	sain, saine	varma	chaud/chaude
-------------	------------	-------------	-------------	--------------	--------------

“Kurso de Esperanto”

Vocabulaire

amiko	ami	kafo	café	bela	beau, belle
filo	fils	kuko	gâteau	granda	grand(e)
frato	frère	lakto	lait	nova	neuf, neuve
viro	homme	pano	pain	bona	bon, bonne
knabo	garçon	sukero	sucre	seka	sec, sèche
floro	fleur	teo	thé	blanka	blanc(he)
patro	père	biskvito	biscuit	varma	chaud(e)
instruisto	instituteur			sana	sain(e)

Le pluriel

Pour indiquer le pluriel, on ajoute la lettre “**j**” à la fin des adjectifs et des noms :

amiko	ami	→ amikoj	des amis
patro	père	→ patroj	des pères
floro	fleur	→ floroj	des fleurs
bela	beau, belle	→ belaj	beaux, belles
sana	sain(e), bien portant(e)	→ sanaj	sain(e)s, bien portant(e)s
bela floro	une belle fleur	→ belaj floroj	de belles fleurs
sana patro	un père bien portant	→ sanaj patroj	des pères bien portants
bona amiko	un bon ami	→ bonaj amikoj	de bons amis

Les possessifs

Les adjectifs possessifs se forment en ajoutant la terminaison des adjectifs (“**a**”) à la fin des pronoms personnels :

mi	→ mia	mon, ma
vi	→ via	ton, ta, votre
ŝi	→ ŝia	son, sa (à elle)
li	→ lia	son, sa (à lui)
ĝi	→ ĝia	son, sa (à un objet, à un animal)
ni	→ nia	notre
ili	→ ilia	leur

Remarque : Les adjectifs possessifs prennent également la marque du pluriel “**j**” :

mia amiko	mon ami	miaj amikoj	mes amis
nia floro	notre fleur	niaj floroj	nos fleurs

L'article

L'article indéfini n'existe pas en espéranto ; seul existe l'article défini "**la**", utilisé quels que soient le genre et le nombre.

la knabo	le garçon	la pano	le pain
knabo	un garçon	pano	un pain
la floroj	les fleurs	la patroj	les pères
floroj	des fleurs	patroj	des pères

Phrases

Viaj filoj estas niaj amikoj.	<i>Vos filis sont nos amis.</i>
Varma lakto estas bona.	<i>Du lait chaud est bon.</i>
La knaboj estas grandaj.	<i>Les garçons sont grands.</i>
La pano estas seka.	<i>Le pain est sec.</i>
Floro estas bela.	<i>Une fleur est belle.</i>
La patro estas bona.	<i>Le père est bon.</i>

devoir n° 1

Traduisez en espéranto :

1. Le thé est chaud.
2. Un instituteur est un père
3. Ton/votre père était bon
4. Les nouveaux instituteurs seront bons.
5. Mon frère sera (un) instituteur.
6. Vos fils seront des amis.
7. Les gâteaux étaient bons.
8. Le pain est sec.
9. Le nouveau garçon était mon ami.
10. Les garçons seront de grands amis.

Leciono 2

Suffixe -ino

Dans la première leçon, nous avons vu qu'en espéranto, les adjectifs s'accordent en nombre avec le substantif, quand celui-ci est au singulier, l'adjectif reste au singulier et quand le substantif est au pluriel, l'adjectif se met au pluriel. Cependant, l'adjectif n'est jamais modifié en genre (masculin ou féminin).

Seuls les noms utilisés pour des êtres sexués peuvent identifier le sexe en se terminant, soit par “o” pour le masculin, soit par “ino” pour le féminin.

viro	homme	→	virino	femme
amiko	ami	→	amikino	amie
filo	fil	→	filino	fille
patro	père	→	patrino	mère
la grandaj virinoj	les grandes femmes			
la bela amikino	la belle amie			
la bona patrino	la bonne mère			

Accusatif (-n)

Il y a une autre terminaison, très utile, qui nous permet de reconnaître le complément d'objet direct (C.O.D.) dans une proposition. C'est l'accusatif qui se met à la fin des substantifs, des adjectifs et des pronoms. On reconnaît ainsi le C.O.D. par la terminaison “n”.

Mi lavas la novan tason.	<i>Je lave la nouvelle tasse.</i>
Mi lavas la novajn tasojn.	<i>Je lave les nouvelles tasses.</i>

Remarquez que l'on met l'indication du pluriel avant celle de l'accusatif et ceci toujours à la fin du mot. Le complément d'objet direct peut apparaître au début, au milieu ou à la fin de la proposition et cela ne modifie en aucune façon le sens car il est indiqué par l'accusatif. Voici trois phrases dont le sens est le même :

Mi lavas la novan tason.   La novan tason lavas mi.   La novan tason mi lavas.

Remarques :

En fait, les ordres de mots différents peuvent être utilisés pour indiquer des nuances de la phrase. Nous traiterons cela plus loin dans le cours.

Après le verbe “esti”, on ne met pas d'accusatif car le verbe “esti” implique de lui-même une équivalence entre le sujet et l'attribut du sujet.

Préfixe "mal"

Le préfixe **mal** nous permet de créer de nouveaux mots, dont le sens est l'opposé de celui des mots auxquels il est ajouté.

amiko	ami	→	malamiko	ennemi
bela	beau, belle	→	malbela	laid(e)
nova	nouveau, nouvelle	→	malvona	ancien(ne), vieux (vieille)
juna	jeune	→	maljuna	vieux, vieille
avara	avare	→	malavara	généreux(euse)

Négation

Pour rendre une phrase négative, il suffit de mettre le mot **ne** devant le verbe.

Mi ne lavos la novan tason.	<i>Je ne laverai pas la nouvelle tasse.</i>
Li ne estas mia frato.	<i>Il n'est pas mon frère.</i>
Ŝi ne estas mia patrino.	<i>Elle n'est pas ma mère.</i>
La kukoj ne estis varmaj.	<i>Les gâteaux n'étaient pas chauds.</i>

Musique en espéranto

Voici les paroles de la chanson en espéranto "la porkoj" (les Porcs) récompensés aux concours artistiques organisés par l'Association mondiale d'Espéranto. Le groupe est formé de Alejandro Cossavella (voix), Pablo Ciancio (batterie), Ignacio Mendizabal (guitare) et Salvador Agustoni (basse). "Jen" est le mot utilisé pour annoncer quelque chose que l'on attend.

Jen la suno	Jen igluo
Jen la luno	Jen la plej malsamaj domoj
Jen du malsamaj astroj	Jen vi kaj mi :
Jen vikingo	Akvo kaj oleo
Jen urbano	Jen vi kaj mi :
Jen la plej malsamaj homoj	Akvo kaj oleo
Jen vi kaj mi :	Jen pomsuko
Akvo kaj oleo	Jen veneno
Jen vi kaj mi :	Jen malsamaj trinkaĵoj
Akvo kaj oleo	Jen vi kaj mi :
Jen mandrilo	Akvo kaj oleo
Jen ŝakalo	Jen vi kaj mi :
Jen du malsamal bestoj	Akvo kaj oleo
Jen kastelo	

<http://vinilkosmo.free.fr>

Vocabulaire

akvo	eau	kapti	attraper	renkonti	rencontrer
ami	ami	lavi	laver	skribi	écrire
amo	amour	limonado	limonade	sukeri	sucrer
birdo	oiseau	papero	papier	taso	tasse
butiko	boutique	peti	demander	trinki	boire
fari	faire	plumo	plume	trovi	trouver
forgesi	oublier	porti	porter	vendi	vendre
havi	avoir	pura	propre	vidi	voir

exercice 2.1

En vous aidant de la traduction, complétez les mots. N'oubliez pas de mettre le pluriel et l'accusatif où c'est nécessaire.

Un jeune père ne boit pas de mauvais lait.	→ Juna patr__ ne trink__ malbon__ lakt__.
L'instituteur a rencontré nos pères.	→ La instruist__ renkont__ ni__ patr__.
Pierre a une belle fille	→ Petr__ hav__ bel__ fil__.
Je ne laverai pas les petites tasses.	→ Mi ne lav__ la malgrand__ tas__.
Mes amis sont bons.	→ Mi__ amik__ est__ bon__.
Hélène, mon amie, vend des fleurs.	→ Helena, mi__ amik__, vend__ flor__.
Mes amis ont du papier.	→ Mi__ amik__ hav__ paper__.
Les vieilles tasses étaient sales.	→ La __nov__ tas__ estis malpur__.
Vous avez oublié les fleurs blanches.	→ Vi forges__ la blank__ flor__.
Je trouverai les tasses propres.	→ Mi trov__ la pur__ tas__.
L'amour est beau.	→ Am__ est__ bel__.
Je laverai la plume.	→ Mi lav__ la plum__.
Le fils aime la mère.	→ La fil__ am__ la patr__.
Le vieil homme sucre le thé.	→ La __jun__ vir__ suker__ la te__.
Les bons amis ne vous oublieront pas.	→ La bon__ amik__ ne forges__ v__.
Il est laid.	→ Li est__ __bel__.

La nouvelle plume écrit bien.	→ La nov__ plum__ skrib__ bone.
Votre belle amie a des fleurs.	→ Vi__ bel__ amik__ hav__ flor__.
Jean fait de la limonade.	→ Johano far__ limonad__.
L'instituteur boit de l'eau.	→ La instruist__ trink__ akv__.
Paul a des biscuits.	→ Paŭlo hav__ bisvit__.
L'institutrice a de bons amis.	→ La instruist__ hav__ bon__ amik__.
Ma fille vendra des gâteaux.	→ Mi__ fil__ vend__ kuk__.
La femme a des gâteaux secs.	→ La vir__ hav__ sek__ kuk__ .
Pierre aime Marie.	→ Petro am__ Maria__.
Son père est notre ami (le père d'une femme).	→ Ŝi__ patr__ est__ ni__ amik__.
Lidia n'a pas de mère.	→ Lidja ne hav__ patr__.
De grands oiseaux ont attrapé des insectes malades.	
→ Grand__ bird__ kapt__ malsan__ insekt__.	

devoir n° 2

Traduisez en espéranto.

1. Un garçon sain boit du lait chaud
2. La vieille boutique ne vend pas de gâteaux secs.
3. L'instituteur a rencontré les nouveaux amis.
4. Les nouveaux amis feront un bon gâteau.
5. La fillette n'a pas trouvé les soeurs.
6. La petite sœur est malade, le frère est en bonne santé.
7. Le père ne lavera pas les petites tasses.
8. Le bel oiseau a attrapé un petit insecte.
9. Le garçon était mon ancien ami.
10. Les garçons étaient de grands amis.

Leciono 3

Les adverbes(en -e)

Les adverbes fonctionnent de la même manière que les adjectifs mais au lieu de définir les idées exprimées par le nom, ils définissent les idées du verbe et de l'adjectif mais ne prennent pas la terminaison "j". En général, ils expriment la manière, la cause, le temps ou le lieu.

En espéranto, les adverbes se terminent généralement par "e" (c'est toujours le cas lorsqu'il s'agit d'un adverbe dérivé d'un autre mot). L'idée fondamentale exprimée par la racine d'un mot peut être utilisée de différentes façons grâce à un simple changement de terminaison :

sano	santé	Li havas bonan sanon.	Il a une bonne santé.
sana	sain(e), en bonne santé	Li estas sana	Il est sain, bien portant.
sani	être en bonne santé.	Li sanas.	Il est sain, bien portant.
sane	sainement	Li sane vivas.	Il vit sainement.

Remarque : d'ordinaire, on met l'adverbe devant le verbe.

Les nombres cardinaux

1	unu	11	dek unu	40	kvardek	200	ducent
2	du	12	dek du	50	kvindek	300	tricent
3	tri	13	dek tri	60	sesdek	400	kvarcent
4	kvar	14	dek kvar	70	sepdek	500	kvincent
5	kvin	20	dudek	80	okdek	600	sescent
6	ses	21	dudek unu	90	naŭdek	700	sepcent
7	sep	22	dudek du	100	cent	800	okcent
8	ok	30	tridek	101	cent unu	900	naŭcent
9	naŭ	31	tridek unu	120	cent dudek	1000	mil
10	dek	32	tridek du	121	cent dudek unu	2100	du mil cent
0	nulo			999001	naŭcent naŭdek naŭ mil unu		
1887	mil okcent okdek sep			1000322	unu miliono tricent dudek du		

exercice 3.1

Donnez en chiffres le nombre indiqué en lettres.

kvincent unu

kvardek mil okcent kvin

kvarcent unu

nulo

naŭdek mil okcent sepdek ses

okcent kvardek unu mil tricent du

“Kurso de Esperanto”

kvar mil sepcent tridek	cent kvin
sep mil tridek	naŭcent dudek
kvindek mil	ducent naŭ
mil du	kvar mil dek
kvar mil unu	sepdek sep
mil okcent dudek du	kvincent unu
mil kvarcent naŭdek du	mil kvincent
trident kvardek ok	kvar mil cent

Adjectifs issus des nombres cardinaux

On forme les nombres ordinaux en ajoutant la terminaison “**a**” aux nombres cardinaux. Comme ils possèdent la terminaison “**a**”, ils peuvent se mettre au pluriel (**-j**) et à l'accusatif (**-n**).

tri	trois	→ tria	troisième
dek	dix	→ deka	dixième
dek naŭ	dix-neuf	→ deknaŭa	dix-neuvième

La unuaj knaboj venas. Les premiers garçons viennent.

Li kaptis la trian insekton. Il a attrapé le troisième insecte.

Adverbes issus des nombres cardinaux

En ajoutant la terminaison “**e**”aux nombres cardinaux, on forme des adverbes :

unu	un	→ unue	premièrement	du	deux	→ deka	dixième
------------	----	---------------	--------------	-----------	------	---------------	---------

Vocabulaire

blua	blanka	verda	bruna	flava
griza	nigra	ruĝa	purpura	
horo	heure	atendi	attendre	
jaro	année	demandi	poser une question, demander	
mateno	matin	fumi	fumer	
minuto	minute	kuri	courir	
nokto	nokto	peti	demander (pour obtenir)	
semajno	semaine	promeni	se promener	
tago	jour	respondi	répondre	
soifi	avoir soif	vivi	vivre	

devoir n°3

---

1. Il l'aime. (la personne aimée est une femme)
2. Il aime sa sœur. (il s'agit de la sœur de sa femme)
3. Elle l'aime. (la personne aimée est un homme)
4. Le premier homme aime la deuxième femme.
5. La deuxième femme déteste le premier homme.
6. Les garçons ont demandé en premier trois gâteaux.
7. Deuxièmement, ils ont demandé de la limonade.
8. La boutique fait mal le petit pain.
9. Mon frère se promène le matin.
10. Votre ami a répondu chaleureusement. (adverbe dérivé de "chaud")
11. L'instituteur écrit bien.
12. La vieille femme vit sainement.

Leciono 4

Salutations

Saluton!	Salut ! (Bonjour !)	Bonan tagon!	Bonjour !
Bonan matenon!	Bonjour ! (le matin)	Bonan vesperon!	Bonsoir !
Bonan nokton!	Bonne nuit !		
Kiel vi fartas?	Comment allez-vous ?		
Bone, dankon, kaj vi?	Bien, merci, et vous ?		
Sufiĉe bone	Assez bien	Ne tre bone	Pas très bien
Bonan apetiton!	Bon appétit !	Je via sano!	A votre santé !
Same al vi, dankon!	Pareillement à vous, merci		
Ĝis revido!	Au revoir !	Adiaŭ!	Au revoir ! Adieu !

Les jours de la semaine

dimanĉo	dimanche	ĵaŭdo	jeudi	hier	hier
lundo	lundi	vendredo	vendredi	hodiaŭ	aujourd'hui
mardo	mardi	sabato	samedi	morgaŭ	demain
merkredo	mercredi				

Les mois de l'année

januaro	janvier	majo	mai	septembro	septembre
februaro	février	junio	juin	oktobro	octobre
marto	mars	julio	juillet	novembro	novembre
aprilo	avril	aŭgusto	août	decembro	décembre

Les dates

Voici comment énoncer les dates (les mots "jour" et "dans l'année" sont sous-entendus)

13 Jan. 1964	La dektria (tago) de januaro (en la jaro) mil naŭcent sesdek kvar.
4 Dec. 1959	La kvara de decembro mil naŭcent kvindek naŭ.
14 Jul. 1887	La dekkvara de julio mil okcent okdek sep.

Phrases interrogatives

On construit chaque question à partir de l'affirmation, en mettant seulement, au début de la phrase le petit mot “**Ĉu**”. Faites attention que l'ordre des mots ne change pas en espéranto, on met seulement le mot “**ĉu**” devant la phrase. Cela est valable pour toutes les questions dont les réponses sont “oui” ou “non”.

affirmation :	La pano estas seka.	<i>Le pain est sec.</i>
question :	Ĉu la pano estas seka?	<i>Le pain est-il sec ?</i>
réponse :	Jes, la pano estas seka.	<i>Oui, le pain est sec.</i>
ou :	Ne, la pano ne estas seka.	<i>Non, le pain n'est pas sec.</i>

exercice 4

Transformer les phrases affirmatives ou négatives en phrases interrogatives.

Vi loĝas en la domo de via patrino	Nia frato estas ĵaluza
ili aĉetas ĵurnalon matene	Ili deziras aĉeti librojn
La instruisto fumas	Vi dancas kaj estas ĝoja
La knabinoj estas viaj amikinoj	Mia patro estas instruisto
Johano estas lia frato	La instruistino deziras demandi
Ni gustumis ĉokoladon	Lia edzino havas bicikon
La knabo trinkas teon	Ŝi kolektas poŝtmarkojn
Vi manĝis ovojn	Vi vojaĝos al mia lando
Ili kolektas bildkartojn	Vi venis aĉeti la ŝuojn

Vocabulaire

infano	enfant	ĵurnalo	journal	kaj	et
kongreso	congrès	kolekti	rassembler, recueillir, collectionner		
lando	pays	veni	venir	leciono	leçon
lernejo	école	libro	livre	manĝi	manger
mejlo	mille (unité de distance)			monujo	porte-monnaie
ovo	œuf	neŭtrala	neutre (politique)		
poŝtmarko	timbre	sandviĉo	sandwich		
sporto	sport	ŝuo	chaussure	vojaĝi	voyager

Exercice : compréhension de texte

Mia nomo estas Petro. Mi vivas en Brazilo. Mi komencis lerni Esperanton antaŭ kvar semajnoj. Ĝi estas tre facila lingvo. Mi loĝas en domo kun mia edzino kaj niaj infanoj. Ni havas unu filon kaj du filinojn. Mi kolektas poŝtmarkojn kaj bildkartojn kaj ŝatas interŝanĝi ilin kun esperantistoj en aliaj landoj.

Vocabulaire

---

lerni	apprendre	komenci	commencer
tre	très	facila	facile
antaŭ	avant, devant	alia	autre
interŝanĝi	échanger		

devoir n°4

Traduisez en espéranto.

1. Est-ce que votre père collectionne les timbres ?
2. Le fils a-t-il oublié le lait ?
3. Est-ce que les enfants danseront à l'école ?
4. Un garçon bien portant boit-il du lait ?
5. Est-ce que le père lavera les petites tasses ?
6. La nouvelle institutrice a-t-elle oublié le livre ?
7. Est-ce qu'ils vendent du thé et du café ?
8. La fille malade écrit-elle mal ?
9. Est-ce qu'ils sont de bons amis ?
10. Est-ce que ton frère vend des livres et des journaux ?

Maintenant, répondez aux questions en espéranto, en construisant des phrases complètes.

1. Ĉu la lakto estas varma?
2. Ĉu vi gustumis la kukon?
3. Ĉu lia edzino estas la patrino de via amiko?
4. Ĉu majo estas la dua monato de la jaro?
5. Ĉu vi vidis la novan teatraĵon ?

Leciono 5

Les corrélatifs

Voici des petits mots très utiles ; ils font partie d'un système régulier et fermé. On appelle ces mots des **corrélatifs**. La signification de chaque corrélatif résulte de la combinaison de son radical (préfixe) et de sa terminaison (suffixe).

-u : indique une individualité (peut prendre le "j" du pluriel et le "n" de l'accusatif)

ki- indique une question, ou un lien avec la proposition qui précède

kiu = Qui ? Quel ? Qui...

Kiu estis via unua instruisto? – Sinjoro Karlo

Qui était votre premier instituteur ? – Monsieur Karlo

ti- est utilisé pour indiquer, montrer (démonstratif)

tiu = ce, cet, cette, celui, celle

Tiu libro estas tre bona.

Ce livre est très bon.

i- indéfini (correspond à "un certain..., une certaine..., quelque...")

iu = quelqu'un (une certaine personne)

Venis iuj personoj, kiujn mi ne konas.

Certaines personnes sont venues, que je ne connais pas.

neni- indique une négation totale (correspond à "aucun, aucune...")

neniu = aucun, personne (aucun individu)

Kiu venis hieraŭ? – Neniu venis hieraŭ.

Qui est venu hier? – Personne n'est venu hier.

ĉi- définit le collectif, l'ensemble, la totalité

ĉiu = chaque, tout, toute, chacun, chacune

Ĉiu homo amas sin mem.

Tout homme s'aime lui-même.

-e : indique un lieu, un endroit

ki- indique une question, ou un lien avec la proposition qui précède

kie = où ? (à quel endroit ?)

Kie vi loĝas? – Mi loĝas en Kanado.

Où habitez-vous? J'habite au Canada.

ti- est utilisé pour indiquer, montrer (démonstratif)

tie = là, y (à et endroit)

Mi loĝas tie, kie estas la aŭto.

J'habite là où est la voiture.

i- indéfini (correspond à "un certain..., une certaine..., quelque...")

ie = quelque part (à un certain endroit)

Mia kraĵono estas ie en la ĝardeno.
Mon crayon est quelque part dans le jardin.

neni- indique une négation totale (correspond à "aucun, aucune...")

nenie = nulle part (à aucun endroit)

Nenie mi trovis mian libron *Je n'ai trouvé mon livre nulle part.*

ĉi- définit le collectif, l'ensemble, la totalité

ĉie = partout (en tout lieu)

Malsaĝulo ĉie sian nomon skribas. *L'imbécile écrit son nom partout.*

-am : indique le temps, le moment

kiam = quand ? (à quel moment ?)

Kiam vi aĉetos la libron? – Morgaŭ matene.
Quand achèterez-vous le livre ? Demain matin.

tiam = alors, en ce temps là, à ce moment

Mi lernis Esperanton tiam, kiam mi estis en la lernejo.
J'ai appris l'espéranto quand j'étais à l'école.

iam = une fois, un jour (à un certain moment)

Ĉu vi iam vizitis Brazilon? *Avez-vous déjà visité le Brésil ?*

neniam = jamais (à aucun moment)

Ne, mi neniam vizitis tiun landon. *Non, je n'ai jamais visité ce pays.*

ĉiam = toujours, en tout temps (à tout moment)

Tamen mi ĉiam deziris viziti ĝin. *Cependant, j'ai toujours voulu le visiter.*

-o : indique une affaire, un objet, une chose (peut prendre le "n" de l'accusatif)

kio = que ? quoi ? (quelle chose ?)

Kio estas geografio? – Geografio estas scienco.
(Qu'est-ce que la géographie ? – La géographie est une science)

tio = ce, cela (cette chose)

Kio estas tio? – Tio estas muzikilo.
Qu'est-ce que c'est ? – C'est un instrument de musique.

io = quelque chose, une certaine chose

Io okazis ! *Il s'est passé quelque chose !*

nenio = rien (aucune chose)

Pli bona io, ol nenio. *Il vaut mieux quelque chose que rien.*

ĉio = tout, toute chose, chaque chose

Mi forgesis ĉion. *J'ai tout oublié.*

ĉi

Ce petit mot indique la proximité :

Kio estas tio? (= Kio estas tio ĉi?)	<i>Qu'est ceci ? Qu'est-ce que ceci ?</i>
Ĉi tio estas besto (= Tio ĉi estas besto)	<i>C'est une bête</i>
Ĉi tiu estas mia domo (= Tiu ĉi estas mia domo)	<i>Celle-ci est ma maison.</i>

Remarques :

Les corrélatifs qui se terminent par "o" ("kio", "tio"...), peuvent prendre la marque de l'accusatif (-n) mais ne peuvent pas prendre la marque du pluriel (-j)

Ceux qui se terminent par "a" ou "u" peuvent prendre et la marque de l'accusatif (-n) et la marque du pluriel (-j)

Devant les mots interrogatifs ("kio", "kie"...), on ne doit pas utiliser le mot "ĉu".

Vocabulaire

aĉeti	acheter	al	vers
anonco	annonce	biciklo	vélo, bicyclette
bildkarto	carte illustrée, carte postale	bildo	image, illustration
ĉambro	pièce (d'une maison...)	ĉokolado	chocolat
danco	danse	de	de
deziri	désirer, souhaiter	domo	maison
edzo	mari	el	de, hors de (provenance)
loĝi	habiter	geografio	géographie
gustumi	goûter (action)	ĝojo	joie
jam	déjà	ĵaluza	jaloux, jalouse

exercice n°5

Complétez les trous avec le bon corrélatif, en vous aidant de la traduction.

Es-tu l'enfant qui a demandé un gâteau ? → Ĉu vi estas la infano, ___ petis kukon?

J'ai vu la maison que l'on annonçait dans le journal

→ Mi vidis la domon, ___ oni anoncis en la ĵurnalo.

Qu'est-ce que la géographie ? – La géographie est une science.

→ ___ estas geografio? – Geografio estas scienco.

Quand achetez-vous le livre ? – Demain matin

→ ___ vi aĉetos la libron? – Morgaŭ matene.

Qui fut votre premier instituteur ? – Monsieur Charles.

→ ___ estis via unua instruisto? Sinjoro Karko.

Quels hommes fument dans l'école ? – Aucun.

→ ___ viroj fumis en la lernejo? – ___.

J'habite là où est la voiture.

→ Mi loĝas ___, ___ estas la aŭto.

“Kurso de Esperanto”

Cette fillette est très intelligente.	→ ___ ___ knabino estas tre inteligenta.
Est-ce que vous mangerez ce sandwich-ci ?	→ Ĉu vi manĝos ___ ___ sandviĉon?
Ce livre est très bon.	→ ___ libro estas tre bona.
Quel est votre nom ? – Mon nom est Paul.	→ ___ estas via nomo? – Mia nomo estas Paul.
Où avez-vous vu les oiseaux ? – Je les ai vus dans l'école.	
→ ___ vi vidis la birdojn? – Mi vidis ilin en la lernejo.	
J'ai appris l'espéranto quand j'étais à l'école.	
→ Mi lernis Esperanton ___, ___ mi estis en la lernejo.	
Ce sont les hommes qui collectionnent les timbres.	→ Ili estas la viroj, ___ kolektas poŝtmarkojn.
Où habitez-vous ? – J'habite au Canada.	→ ___ vi loĝas? – Mi loĝas en Kanado.
Avez-vous lu le livre que je vous ai donné ?	→ Ĉu vi legis la libron, ___ mi donis al vi?
Ce sont les trois frères qui ont acheté la boutique	→ Ili estas la tri fratoj, ___ aĉetis la butikon..
Je n'ai pas vu celui qui habite dans cette maison-ci.	→ Mi ne vidis ___, ___ loĝas en ĉi tiu domo.
Qui est venu hier ? – Personne n'est venu hier.	→ ___ venis hieraŭ? – ___ venis hieraŭ.
Quels enfants ont en premier demandé un gâteau? – Ces enfants.	
→ ___ infanoj unue petis kukon? – ___ infanoj.	

devoir n°5

Traduisez

1. Qu'est-ce que c'est ?
2. Où est ma tasse ?
3. Quel est mon livre ?
4. Qui a mangé mon gâteau ?
5. Quand mangerez-vous ?
6. Tout est humide.
7. J'ai tout oublié.
8. Mon livre est quelque part.
9. J'ai alors bu mon thé.
10. Qui est cette personne-là ?

Leciono 6

Les corrélatifs (suite)

Apprenons maintenant les autres corrélatifs. Souvenez-vous que le système des corrélatifs est un système fermé ; les seuls corrélatifs possibles sont donc ceux qui sont présentés.

-el : indique la manière

kiel = comment ? (de quelle manière ?)

Kiel vi fartas? – Mi fartas tre bone, dankon!
Comment allez-vous ? – Je vais très bien, merci !

tiel = ainsi, par ce moyen (de cette manière)

Ŝi skribas tiel bone, kiel la instruistino
Elle écrit aussi bien que l'institutrice.

iel = d'une certaine manière, par un certain moyen

Ŝi iel rememorigas min pri alia persono.
Elle me fait penser d'une certaine manière à une autre personne.

neniel = par aucun moyen (d'aucune manière)

Mi neniela povas kompreni, kion vi parolas.
Je ne peux en aucune façon comprendre de quoi tu parles.

ĉiel = de toutes les manières

Ili ĉiel helpis al mi. *Ils m'ont aidé de toutes les manières.*

-om : indique la quantité

kiom = combien ? (quelle quantité ?)

Kiom estas du kaj du? – Kvar!
Combien font deux et deux ? – Quatre !

tiom = tant, autant

Li manĝis tiom, kiom li volis. *Il a mangé autant qu'il a voulu.*

iom = une certaine quantité

Mi devas aĉeti iom da kafo.
Je dois acheter une certaine quantité de café.

neniom = rien, aucune quantité

Kiom da infanoj ludas en la domo? – Neniom.
Combien d'enfants jouent dans la maison? – Aucun.

ĉiom = le tout

Kiom da benzino vi volas? – Mi volas ĉiom, kiom vi havas.
Combien d'essence voulez-vous ? – Je veux tout ce que vous avez.

-al : indique la cause, la raison

kial = pourquoi ? (pour quelle raison ?)

Kial la infano kuras? – Ĉar ĝi estas tre ĝoja.
Pourquoi l'enfant court-il ? – Parce qu'il est très joyeux.

tial = c'est pourquoi, aussi (pour cette raison)

Ŝi estas tre bela. Tial mi amas ŝin.
Elle est très belle. C'est pour ça que je l'aime.

ial = pour une certaine raison

Mi vin ial ankoraŭ ne konas.
Je ne te connais pas encore pour une certaine raison.

nenial = pour aucune raison

Vi povus inciti lin kiom ajn. Li nenial kolerus.
Tu pourrais le provoquer n'importe comment. Il ne s'énervait pour aucune raison.

ĉial = pour toutes sortes de raisons

Vi demandas, kial mi amas vin. Mi respondas : ĉial!
Tu demandes pourquoi je t'aime. Je réponds : pour toutes les raisons !

-es : indique la possession

kies = de qui ? à qui ?

Kies libro estas tiu? – Tiu estas la libro de Johano.
À qui est le livre? – C'est le livre de Jean.

ties = de celui, de celle, de ceux, de celles

La kato kuris sur la domo kaj difektis ties tegmenton.
Le chat a couru sur la maison et a abîmé le toit de celle-ci.

ies = de quelqu'un, à quelqu'un

Mi trovis ies libron. *J'ai trouvé le livre de quelqu'un.*

nenies = à personne, de personne

Esperanto estas nenies propraĵo. *L'espéranto n'est la propriété de personne.*

ĉies = de chacun, de tous, à tout le monde

Esperanto estas ĉies lingvo. *L'espéranto est la langue de tous.*

-a : indique la qualité (peut prendre le "j" du pluriel et le "n" de l'accusatif)

kia = quelle sorte de ? comment ? (de quelle sorte ?)

Kia estis via tago? – Mia tago estis tre bona, dankon!
Comment a été votre journée ? – Ma journée a été très bonne, merci !

tia = tel, telle (de cette sorte)

“Kurso de Esperanto”

Mi ne manĝos tian panon. *Je ne mangerai pas un tel pain.*

ia = un certain, une espèce de

Ĉu vi havas ian dubon pri la gramatiko de Esperanto?
Est-ce que tu as un certain doute sur la grammaire de l'espéranto?

nenia = aucun, aucune, aucune sorte de

Ne, mi havas nenian dubon pri ĝi. *Non, je n'ai aucun doute à son sujet.*

ĉia = toute espèce de, toute sorte de

Ĉia helpo estas bonvena. *Toute sorte d'aide est la bienvenue.*

Pronoms relatifs

Les mots commençant par “**ki**” peuvent aussi introduire des phrases sans valeur interrogative. On les appelle “pronoms” relatifs, car ils indiquent la relation entre les propositions principales et subordonnées. Ils peuvent être aussi “conjonctions de subordination” (kiam).

Mi volas tiun frukton, kiun vi montris. *Je veux ce fruit que vous avez montré.*

Dans la phrase ci-dessus, **kiun** se rapporte à **tiu frukto**.

Mi ne komprenas tion, kion vi diras.
Je ne comprends pas ce que vous dites.

Mi vidis la homon, kies domo esta blanka.
J'ai vu la personne dont la maison est blanche.

Mi renkontis ŝin tie, kie oni vendas kukojn.
Je l'ai trouvée là où l'on vend des gâteaux.

Hieraŭ, kiam mi estis en la urbo, mi aĉetis florojn.
Hier, quand j'étais en ville, j'ai acheté des fleurs.

Ŝi estas tiel bela, kiel la patrino.
Elle est aussi belle que la mère.

Mi aĉetis tiom, kiom mi bezonis.
J'en ai acheté autant que j'en avais besoin.

exercice 6

Complétez les trous avec le bon corrélatif, en vous aidant de la traduction.

J'ai demandé comment vous alliez à l'école. → Mi demandis, ___ vi iras al la lernejo.

Comment est le pain ? – Le pain est sec. → ___ estas la pano? – La pano estas seka.

Comment avez-vous voyagé vers le Canada ? – J'ai voyagé en vélo.

→ ___ vi vojaĝis al Kanado? – Mi vojaĝis per biciklo.

Comment est votre sandwich ? – Il est chaud ! → ___ estas via sandviĉo? – Ĝi estas varma!

Combien font deux et deux ? – Quatre ! → ___ estas du kaj du ? – Kvar!

Comment a été votre journée ? – Ma journée fut très bonne, merci !

→ ___ estis via tago? – Mia tago estis tre bona, dankon!

Je ne mangerai pas un tel pain. → Mi ne manĝos ___ panon.

Combien d'enfants ont-il ? – Ils ont deux enfants. → ___ da infanoj ili havas? – Ili havas du infanojn.

Il a mangé autant qu'il a voulu. → Li manĝis ___ , ___ li volis.

Combien d'enfants apprennent dans cette école-ci ? – Deux cents !

→ ___ da infanoj lernas en ĉi ___ lernejo? – Ducent !

Je désire les œufs tels qu'ils sont. → Mi deziras la ovojn ___ , ___ ili estas.

Elle écrit aussi bien que l'institutrice → Ŝi skribas ___ bone, ___ la instruistino. .

Comment est votre maison ? – Elle est grande et verte.

→ ___ estas via domo? – Ĝi estas granda kaj verda.

Elle est si belle ! → Ŝi estas ___ bela!

Combien de femmes fument dans la maison ? – Aucune

→ ___ da virinoj fumas en la domo? - ___.

Comment allez-vous ? – Je vais très bien, merci ! → ___ vi fartas? – Mi fartas tre bone, dankon!

Pourquoi l'enfant court-il ? – Parce qu'il est très joyeux.

→ ___ la infano kuras? – Ĉar ĝi estas tre ĝoja.

Je désire voyager vers un pays tel que le Canada. → Mi deziras vojaĝi al ___ lando, ___ Kanado.

Combien a coûté le vélo ? – Il a coûté vingt dollars. → ___ kostis la biciklo? – Ĝi kostis dudek dolarojn.

À qui est ce livre ? – C'est le livre de Jean. → ___ libro estas tiu? – ___ estas la libro de Johano.

devoir n°6

Traduisez en espéranto.

1. Comment court-elle ?
2. Qu'écrivez-vous ?
3. Je ne suis la femme de personne.
4. Comment avez-vous fait cela ?
5. Je ne suis pas une telle fille.
6. Nous avons toutes les sortes de tasses.
7. Quelle sorte de sandwich avez-vous ?

“Kurso de Esperanto”

8. Qu'avez-vous demandé ?

9. Est-ce que tous sont secs (Est-ce que toutes sont sèches ?)

10. Qui est celui-là ?

Leciono 7

Prépositions I

al = vers, à (indique le mouvement vers un lieu ou vers le bénéficiaire)

Li iros al la urbo. / Ŝi parolas al ili

ĉe = à côté de, tout près de, contre, à l'endroit de, chez (quelqu'un)

Maria loĝas ĉe la patrino.

de = de, à partir de, depuis (temps, lieu)

Mi legas la libron de Johano. / Ni vojaĝos de Tokio al Seulo.

da = de (pour indication de quantité)

Vi aĉetis iom da kafo. / kiom da leteroj ŝi skribis?.

dum = pendant, durant, pendant que, tandis que

Dum la promeno mi vidis belajn domojn.

en = dans, en, à l'intérieur de

Pedro vivas en Brazilo. / La infano estas en la domo.

ĝis = jusqu'à, jusqu'à ce que

Ana iros ĝis tie. / Ĝis revido!

kun = avec (indique l'accompagnement)

Mi iris al la butikoj kun mia patrino.

por = pour, à l'intention de

Tiu virino faras kukojn por vendi.

pro = en raison de, à cause de

La knabo ne iris al la lernejo pro la malsano.

sub = sou, en-dessous de

La plumo estas sub la libro.

sur = sur, au-dessus de (avec contact)

La libro estas sur la tablo.

Compréhension de texte

Mi estas membro de la Junulara Esperantista Klubo, kaj mi iris al la Esperanto-Kongreso, kiu okazis en San-Francisko. Ni vojaĝis de Nov-Jorko dum tri tagoj en nia aŭtobuseto, kaj ne haltis ĝis ni alvenis al Dalaso, en Teksaso. Tie ni vizitis niajn geamikojn kaj manĝis. Ni portis sandviĉojn por la tagmanĝo, kaj ili estis sub la seĝoj sur kiuj ni sidis. Ni dankis niajn geamikojn pro la bona kongreso.

membro	membre	junularo	un groupe de jeunes gens
okazi	avoir lieu	aŭtobuseto	minibus
alveni al	arriver à (ou dans)	tagmanĝo	repas du midi
geamikoj	des amis	iri	aller
kongreso	congrès	halti	s'arrêter
sidi	être assis	seĝo	siège
danki	remercier	viziti	visiter, rendre visite

devoir n°7.1

En vous basant sur le texte ci-dessus, répondez aux questions suivantes :

1. De kiu klubo mi estas membro?
2. Kia klubo ĝi estas ?
3. Kion ni portis kun ni?
4. Kie ili estis?
5. Kio okazis en San-Francisko?
6. Dum kiom da tagoj ni vojaĝis?

Prépositions II

anstataŭ = au lieu de, à la place de

Li aĉetis panon anstataŭ kuko.

antaŭ = avant, devant

Mia patrino sidas antaŭ la domo.

apud = près de, à côté de

Mia patro sidas apud ŝi.

ekster = hors de, en dehors de

La biciklo estas ekster la domo.

el = de (origine, provenance)

Morgaŭ Maria venos el Brazilo.

pri = au sujet de, à propos de, sur

Li parolis al ŝi pri Esperanto.

sen = sans

Mi iris al la lernejo sen la libro.

super = au-dessus de

La birdo estas super la butiko.

tra = à travers, au travers de

Ni iris al Kanado tra Usono.

ĉirkaŭ = autour de

La infanoj ludas ĉirkaŭ la ĝardeno.

inter = parmi, entre

La plumo estas inter la libroj.

kontraŭ = contre

Mia domo estas kontraŭ la lernejo.

per = au moyen de, par, avec

Ŝi iros al la urbo per aŭtobuso.

post = après

Mia domo estas post la lernejo.

preter = au-delà de, à côté de, le long de

La birdo flugis preter la aŭtobuso.

trans = au-delà de (en franchissant)

Mi loĝas trans la urbo.

malantaŭ = derrière

La viro sidas malantaŭ la domo.

Compréhension de texte

Kun miaj fratoj mi veturis per aŭtomobilo al la zoo. Ĝi estas ekster la urbo. Ni admiris tie multajn bestojn el ĉiuj kontinentoj. Al mia frato tre plaĉis la ursoj apud la enirejo. Inter la kaĝoj de la brunaj kaj blankaj ursoj estas la kaĝo de la nigra urso el okcidenta Kanado. La blanka urso el Arkto estis ofte en la akvo. Por mi la grandaj simioj estis tre interesaj pro ilia simileco al la homoj.

veturi	voyager	urbo	ville
multa	nombreux	besto	bête, animal
Arkto	l'Arctique	kontinento	continent
admiri	admirer	plaĉi al	plaire à
urso	ours	simili	ressembler, être semblable
enirejo	entrée (d'un lieu)	kaĝo	cage

simio	singe	Kanado	Canada
ofte	souvent	interesa	intéressant
kompleta	complet	ĉar	parce que
aŭtomobilo	automobile	zoo	zoo

devoir n°7.2

En vous basant sur le texte de la page précédente, répondez aux questions suivantes :

1. Per kio mi veturis al la zoo?
2. Kie estas la zoo?
3. Kio tre plaĉis al mia frato?
4. Kie estas la kaĝo de la nigra urso?
5. El kiu kontinento estas la blanka urso?
6. Kiuj bestoj tre similas al homoj?

Prépositions III

Nous avons vu, dans la deuxième leçon, que le “-n” indique le complément d'objet direct. C'est l'accusatif. Ex :

Birdo kaptas insekton. *Un oiseau attrape un insecte*

Quand une phrase contient deux compléments d'objet, l'un des deux doit être un complément indirect. Ex. :

Mi dankas vin pro via afableco. *Je vous remercie pour votre amabilité.*

L'utilisation ci-dessus de la préposition est nécessaire et le complément d'objet indirect ne prend pas la terminaison de l'accusatif. Voici d'autres exemples :

Mi legas la libron de Petro. *Je lis le livre de Pierre.*

Mi vojaĝos al Ameriko. *Je voyagerai en Amérique.*

Li trinkis tason da kafo. *Il a bu une tasse de café.*

C'est ainsi : après une préposition, on n'utilise pas l'accusatif. Il y a quelques cas où l'accusatif peut remplacer une préposition.

On peut utiliser la terminaison de l'accusatif pour remplacer une préposition quand la clarté le permet. Les exemples ci-dessous sont équivalents :

Ni veturas al Montrealo. = **Ni veturas Montrealon.**

Ili resti dum tri tagoj. = **Ili restis tri tagojn.**

La infano obeas al la patro. = **La infano obeas la patron.**

Une préposition peut accompagner une autre préposition. Ex. :

Foriru de antaŭ mi! *Va-t'en de devant moi !*

Quand l'une de ces prépositions indique un mouvement (ex : “al”), on doit remplacer cette préposition par la terminaison de l'accusatif (-n).

Mi promenis **al en** la ĝardeno → Mi promenis **en** la ĝardenon.

Comparez avec la phrase suivante :

Mi promenis **en** la ĝardeno.

Notez la différence. Dans le premier cas, je suis hors du jardin et je vais, en me promenant, vers une position à l'intérieur du jardin ; dans le deuxième cas, je suis déjà dans le jardin et je m'y promène.

exercice n°7

Complétez avec la préposition correcte en vous aidant de la traduction

La bonne excursion a eu lieu pendant le congrès. → La bona ekskurso okazis ____ la kongreso.

Notre voiture reste toujours hors du garage. → Nia aŭto ĉiam restas ____ la garaĝo.

Je me promène le matin dans le jardin de fleurs. → Mi matene promenas ____ la flora ĝardeno.

Antoine a vendu un bon livre à Marie → Antono vendis bonan libron ____ Maria. .

Mes amis voyageront en Russie. → Miaj amikoj vojaĝos ____ Rusio.

L'instituteur est assis à côté de la porte jaune → La instruisto sidas ____ la flava pordo. .

Les fillettes sont debout à côté de l'entrée de la maison. → La knabinoj staras ____ la doma enirejo.

L'homme généreux a donné cent kilogrammes de farine.

→ La malavara viro donacis cent kilogramojn ____ faruno.

Combien de personnes habitent dans votre nouvelle maison ?

→ Kiom da homoj loĝas ____ via domo?

Avez-vous lu le livre d'espéranto ? → Ĉu vi legis la libron ____ Esperanto?

Mon jeune ami est un fils de Jean. → Mia juna amiko estas filo ____ Johano.

Là, nous sommes restés pendant trois semaines. → Tie ni restis ____ tri semajnoj.

Ma mère est restée à la maison → Mia patrino restis ____ la domo. .

Ils sont restés deux mois au Brésil. → Ili restis ____ Brazilo du monatojn.

Le garçon a sauté par-dessus le mur. → La knabo saltis ____ la muro.

Croyez-vous à ce qu'elle dit ? → Ĉu vi kredas ____ tio, kion ŝi diras?

Des petits enfants ne vivent pas bien sans mère. → Malgrandaj infanoj ne bone vivas ____ patrino

Les oiseaux blancs ont volé par-dessus la maison bleue. → La blankaj birdoj flugis ____ la blua domo.

Les fillettes ont bavardé devant l'école. → La knabinoj babilis ____ la lernejo.

Elle nous a salués d'un geste amical. → Ŝi nin salutis ____ amika gesto.

“Kurso de Esperanto”

La lettre était sous le livre de géographie. → La letero estis ____ la geografia libro.

L'Angleterre a longtemps combattu contre la France. → Anglio longe batalis ____ Francio.

Pour quoi pleure la fille ? → ____ kio ploras la knabino?

Avec qui avez-vous voyagé en Afrique ? → ____ kiu vi vojaĝis al Afriko?

Les enfants, par jeu, ont couru autour de l'arbre. → La infanoj lude kuris ____ la arbo.

Après le voyage au Brésil, ils sont très heureux. → ____ la vojaĝo al Brazilo ili esta tre feliĉaj.

Avez-vous déjà lu quelque chose sur l'espéranto ? → Ĉu vi jam legis ion ____ Esperanto?

Aujourd'hui, l'instituteur a longuement parlé d'histoire.
→ Hodiaŭ la instruisto longe parolis ____ Historio.

Devant ma nouvelle maison, il y a un grand arbre. → ____ mia nova domo estas granda arbo.

Ils vont à l'usine en vélo. → Ili iras ____ la fabriko ____ biciklo.

Les petits enfants se sont promenés jusqu'à l'école. → La malgrandaj infanoj promenis ____ la lernejo.

De quel pays venez-vous ? → ____ kiu lando vi venas?

Par où voulez-vous sortir ? → ____ kie vi volas eliri?

Notre mère viendra hors de la ville. → Nia patrino venos ____ la urbo.

La maison d'Antoine se tient derrière les grands arbres.
→ La domo de Antono staras ____ la altaj arboj.

Jean a visité les États-Unis au lieu de Canada. → Johano vizitis Usonon ____ Kanado.

De jeunes garçons ont fait du vélo derrière la vieille boutique.
→ Junaj knaboj biciklis ____ la malnova butiko.

Au lieu de se promener dans la ville, ils sont allés à la ferme.
→ Anstataŭ promeni ____ la urbo, ili iris al la bieno.

La femme avare est assise près de la table bleue. → La avara virino sidas ____ la blua tablo.

La vieille dame est malade du cœur. → La maljuna sinjorino estas malsana ____ la koro.

Les enfants ont joué gaiement à l'extérieur de la maison grise.
→ La infanoj gaje ludis ____ la griza domo.

Les avions rouges ont volé au-dessus des hauts nuages. → La ruĝaj aviadiloj flugis ____ la altaj nuboj.

Les enfants étudient pour l'examen. → La infanoj studas ____ la ekzameno.

Le vieil instituteur a beaucoup écrit avec la vieille plume.
→ La maljuna instruisto multe skribis ____ la malnova plumo.

La fille pleure à cause de la bicyclette perdue. → La knabino ploras ____ la perdita biciklo.

Pierre, Maria et les enfants se promènent dans la rue.

→ Petro, Maria kaj la infanoj promenas ____ la strato.

Napoléon était avide de conquêtes. → Napoleono estis avida ____ konkeroj.

Autour de la nouvelle école, il y a un beau jardin. → ____ la nova lernejo estas bela ĝarden

A quelle heure irez-vous à la ville ? → ____ kioma horo vi iros ____ la urbo?

Les belles fleurs sont sur la nouvelle table. → La belaj floroj estas ____ la nova tablo.

Jean boit du café sans sucre blanc. → Johano trinkas kafon ____ blanka sukero.

Nous avons voyagé en Angleterre pour le congrès d'espéranto.

→ Ni vojaĝis ____ Anglio ____ la esperanta kongreso.

La chatte grise a sauté par la fenêtre. → La griza katino saltis ____ la fenestro.

Il y a une grande cour entre la rue et l'école. → Estas granda korto ____ la strato kaj la lernejo.

Le vieux monsieur habite près de l'école. → La maljuna sinjoro loĝas ____ la lernej

J'ai voyagé en France avec mon frère. → Mi vojaĝis al Francio ____ mia frato.

Les garçons couraient rapidement entre les arbres. → La knaboj rapide kuris ____ la arboj.

Pierre et Marie sont allés jusqu'à la vieille porte. → Petro kaj Maria iris ____ la malnova pordo.

Marc et Hélène sont assis contre la fenêtre. → Marko kaj Helena sidas ____ la fenestro.

La grande rivière coule à côté de notre ville. → La granda rivero fluas ____ nia urbo.

devoir n°7.3

Traduisez en espéranto

1. Je suis venu en vélo.
2. Je suis allé en vélo à San Francisco.
3. J'ai fait du vélo à San Francisco.
4. Elle a couru sur l'herbe (elle y était déjà)
5. Elle a couru sur l'herbe (elle n'y était pas)
6. Il a couru derrière l'arbre (il était déjà derrière)
7. Il a fumé derrière l'arbre.
8. Elle a voyagé avec un ami.
9. Elle a écrit avec un crayon.
10. Il a mis le crayon sous le papier.

Leciono 8

Comparatif

d'égalité

Esperanto estas tiel bela, kiel utila.	<i>L'espéranto est aussi beau qu'utile</i>
Nenio estas tiel valora, kiel la sano.	<i>Rien n'a une aussi grande valeur que la santé.</i>
Ŝi estas tiel bela, kiel la patrino.	<i>Elle est aussi belle que la mère.</i>

de supériorité

Johano estas pli alta, ol Petro.	<i>Jean est plus grand que Pierre.</i>
Lakto estas pli nutra, ol vino.	<i>Le lait est plus nourrissant que le vin.</i>
La suno estas pli granda, ol la luno.	<i>Le soleil est plus grand que la lune.</i>

d'infériorité

Mia frato estas malpli aĝa, ol mi.	<i>Mon frère est moins âgé que moi.</i>
Li skribas malpli bele, ol la knabino.	<i>Il écrit moins "joliment" que la fille.</i>
La edzo parolas malpli laŭte, ol la edzino.	<i>Le mari parle moins fort que la femme.</i>

Superlatif

Quand l'un des éléments possède une caractéristique d'intensité plus forte ou moins forte que tous les autres.

El ĉiuj miaj infanoj Ernesto estas la plej juna.	<i>De tous mes enfants, Ernest est le plus jeune.</i>
El ĉiuj miaj kolegoj Marko estas la plej forta.	<i>De tous mes collègues, Marc est le plus fort.</i>
La plej belan knabinon ili elektis kiel reĝinon.	<i>Ils ont choisi la plus belle fille comme reine.</i>

Quand il y a seulement deux éléments (personnes, choses, etc.), on doit utiliser **pli** ou **malpli**. On procède de la même manière lorsqu'il s'agit de deux groupes :

La pli forta el la manoj.	<i>La plus forte des mains.</i>
La lernantoj pli aĝaj instruis tiujn malpli aĝajn.	<i>Les élèves les plus âgés ont enseigné aux moins âgés.</i>

exercice 8.1

Complétez les trous en vous aidant de la traduction.

Elle est aussi belle qu'intelligente. → Ŝi estas ____ bela, ____ inteligenta.

Jean est plus grand que Marie. → Johano estas ____ alta, ____ Maria.

Le climat brésilien est plus chaud que le climat européen.

→ La brazila klimato estas ____ varma, ____ la eŭropa.

La tortue est moins rapide que le lapin. → La testudo estas ____ rapida, ____ la kuniklo.

Marie écrit mieux que Pierre. → Maria skribas ____ bone, ____ Petro.

Qui est le plus jeune ? Marie ou Pierre ? → Kiu estas ____ juna? Maria aŭ Petro?

Qui de vous est l'élève le plus appliqué ? → Kiu el vi estas la ____ diligenta lernanto?

La voiture blanche a coûté davantage que la bleue. → La blanka aŭto kostis ____, ____ la blua.

Ce livre-ci est plus intéressant que cette gazette. → Ĉi tiu libro estas ____ interesa, ____ tiu gazeto.

Il est allé en vélo aussi loin que les autres garçons. → Li iris per biciklo ____ for, ____ la aliaj knaboj.

Les nouvelles chaussures sont aussi bonnes que les anciennes.

→ La novaj ŝuoj estas ____ bonaj, ____ la malnovaj.

Mon frère le plus âgé est directeur de cette école. → Mia ____ maljuna frato estas direktoro de tiu lernejo.

Elle l'aime autant que le travail. (l'être aimé est un homme) → Ŝi amas lin ____, ____ la laboron.

D'entre une tortue, un lapin ou un renard, quel est le moins rapide ?

→ El inter testudo, kuniklo kaj vulpo, kiu estas la ____ rapida?

Préfixes

Par le rajout des affixes (préfixes et suffixes), il est très facile d'augmenter le vocabulaire en espéranto. Commençons par les préfixes :

bo- : exprime la parenté acquise par le mariage

bopatro	beau-père	bopatrino	belle-mère
bofilo	gendre	bofratino	belle-sœur

dis- : exprime l'idée de séparation en plusieurs morceaux, de dispersion

disflugi	se disperser (en volant)	disfali	tomber en morceaux
disdoni	distribuer	dissemi	disséminer

ek- : indique une action qui commence ou une action subite et momentanée

ekiri	se mettre en marche	ekbrilo	éclair (lueur vive)
ekdormi	s'endormir		

“Kurso de Esperanto”

eks- : indique une action ou un état qui n'existe plus

eksfianĉo	ex-fiancé	eksiĝi	démissionner
eksprezidanto	s'endormir	eksedziĝi	divorcer

fi- : idée de mépris ; mauvais d'un point de vue moral

fidomo	maison louche	fikomercisto	(marchand) escroc
fivirino	femme de mauvaise vie		

ge- : indique qu'il s'agit des deux sexes (pour deux personnes ou plus)

gefiloj	des enfants (des deux sexes)	gefratoj	frère(s) et sœur(s)
gepatroj	des parents (père et mère)	geamikoj	amis (des deux sexes)

mal- : indique l'opposé, le contraire, l'inverse

dekstro	droite	fermi	fermer
maldekstro	gauche	malfermi	ouvrir

pra- : éloignement dans le temps ou dans le degré de parenté

nepo	petit-fils	historio	histoire
pranepo	arrière-petit-fils	prahistorio	préhistoire
prahomo	l'homme primitif	praavo	arrière-grand-père

re- : répétition, retour

reaperi	réapparaître	reteni	retenir
refari	refaire	reveni	revenir

ĝis revido ! au revoir !

mis- : indique que l'action a été faite de travers, mal à propos ou par erreur

miskompreni	comprendre de travers	misuzo	mauvaise utilisation
mispaŝo	faux pas		

duon- : à moitié

duonhoro	une demi-heure	duonfilino	belle-fille (mariage précédent)
duondio	demi-dieu	duonlumo	pénombre

Suffixes

-aĉ : donne à la racine une nuance péjorative

domaĉo	taudis, mesure	skribaĉi	griffonner
---------------	----------------	-----------------	------------

-ad : indique une action prolongée, répétée ou habituelle

parolado	discours	rigardadi	regarder longuement
-----------------	----------	------------------	---------------------

-aĵ : chose, objet qui concrétise l'idée indiquée par la racine

dolĉaĵo douceur, friandise   **penetraĵo** peinture (tableau)

-an : membre d'un groupe, d'un parti, d'une religion ; habitant d'un pays ou d'une région

eŭropano Européen   **kristano** chrétien
kanadano Canadien   **brazilano** brésilien
usonano habitant des États-Unis

-ar : groupe, collection d'objets ou d'êtres de même espèce et formant un ensemble

vortaro vocabulaire, dictionnaire   **ŝafaro** troupeau (de moutons)

-ĉj : diminutif masculin (avec le début de la racine et en conservant l'euphonie)

paĉjo papa   **Joĉjo** Jo

-ebl : exprime la possibilité passive : qui peut être... qu'on peut...

videbla visible   **kredebla** crédible
legebla lisible

-ec : indique l'état ou la qualité abstraite correspondant à l'idée de la racine

molaco mollesse   **amikeco** amitié

-eg : grand, qui augmente, qui amplifie

ventego tempête   **ridigi** rire aux éclats

-ej : lieu en rapport avec l'action ou les êtres que la racine indique

preĝejo église   **ĉevalejo** écurie
oficejo bureau (**ofico** = emploi, fonction)

-em : indique le penchant, volontaire ou non, la tendance à quelque chose

ŝparema économe   **babilema** bavard

-end : indique l'obligation passive : qui doit être... qu'il faut

legenda à lire, qu'il faut lire   **farenda** à faire

exercice 8.2

Complétez avec le préfixe ou le suffixe adéquat en vous aidant de la traduction

Cette femme est l'ancienne fiancée de Pierre. → Tiu virino estas la ___ fianĉino de Petro.

Celui qui bavarde beaucoup, à lui-même se fait du tort. → Kiu multe babilas, al si mem ___utilas.

Si Pierrot ne sème pas, Pierre ne récoltera pas. → Se Pe___o ne semas, Petro ne rikoltos.

Des personnes qui sont portées à lire apprennent plus rapidement. → Leg___j homoj pli rapide lernas.

L'Européen nous a donné un dictionnaire. → La eŭrop___ doni vort___on al ni.

Après une demi-heure, il a commencé à pleuvoir fortement. → Post ___horo forte ___pluvis.

“Kurso de Esperanto”

A cause de l'anecdote, tous ont ri aux éclats dans le bureau. → Pro la anekdoto ĉiuj rid___is en la ofic___o.

Le troupeau de bœufs est parti le long de la route. → La bov___o ___iris laŭ la vojo.

L'espéranto est une langue très souple. → Esperanto estas tre fleks___a lingvo.

Ce monsieur est une personne très économe. → Tiu sinjoro estas tre ŝpar___a homo.

L'espéranto est une langue pour toute l'humanité. → Esperanto estas lingvo por la tuta hom___o.

Les élèves aiment contempler les peintures. → La lernantoj ŝatas rigard___i la pentr___ojn.

Hier le cinéma a présenté un navet. → Hieraŭ la kin___o prezentis film___on.

Son écriture est très lisible. → Lia skribo estas bone leg___a.

La belle-mère a compris l'annonce de travers. → La ___patrino ___komprenis la anoncon.

Le Fundamento de Esperanto est une œuvre à lire. → La Fundamento de Esperanto estas leg___a verko.

Les colombes ont volé en toutes directions à cause de la tempête.

→ La kolomboj ___flugis pro la vent___o.

Mon beau-fils (second mariage) doit refaire la leçon. → Mia ___filo devas ___fari la lecionon.

Quelles sont les tâches à faire ? → Kiuj estas la far___aj taskoj?

Ce garçon dit continuellement des gros mots. → Tiu knabo dir___as ___vortojn.

Demain, j'essaierai de reconstruire la mesure. → Morgaŭ mi provos ___konstrui la dom___on.

Hier, je me suis endormi a neuf heures. → Hieraŭ mi ___dormis je la naŭa horo.

Mes cousins sont venus rendre visite à mes parents. → Miaj ___kuzoj venis viziti miajn ___patrojn.

Après trois jours, sa belle-fille est revenue. → Post tri tagoj lia ___filino ___venis.

L'amitié vaut plus que de l'or. → Amik___o valoras pli ol oro.

Papa travaille dans une grande construction. → Pa___o laboras en granda konstru___o.

Le grand homme a distribué de nombreux livres. → La vir___o ___donis multajn librojn.

Vortludo (vocabulaire)

duondio	demi-dieu	eŭropano	Européen
disfali	tomber en morceau	dissemi	disséminer
geamikoj	amis (des deux sexes)	historio	histoire
preĝi	prier	skribaĉi	griffonner

“Kurso de Esperanto”

brazilano	Brésilien	parolado	discours
moleco	mollesse	penetraĵo	peinture
dolĉaĵo	douceur, friandise	bopatrino	elle-mère
gefiloj	des enfants	komercisto	commerçant
ekbrilo	clair (lueur vive)	miskompreni	comprendre de travers
usonano	habitant des États-Unis	ŝafaro	troupeau de moutons
duonlumo	pénombre	ekdormi	s'endormir
eksedziĝi	divorcer	prahistorio	préhistoire
fidomo	maison louche	vortaro	dictionnaire, vocabulaire
disdoni	distribuer	maldekstro	gauche
mispaŝo	faux-pas	praavo	arrière-grand-père
domaĉo	taudis, mesure	reaperi	réapparaître
malfermi	ouvrir	kredebla	crédible
prahomo	homme primitif	misuzo	mauvaise utilisation
ekpluvi	se mettre à pleuvoir	ĝis revido	au revoir !
eksiĝi	démissionner	Joĉjo	Jo
fivirino	femme de mauvaise vie	ekiri	se mettre en march
fikomercisto	(marchand) escroc	disflugi	se disperser (en volant)

devoir n°8

1. Ma belle-mère a commencé à apprendre l'espéranto.
2. Mes anciens collègues distribueront un journal.
3. Cet homme méprisable (ce "salaud") a fait un faux pas.
4. Mes parents ont rendu visite à leurs arrière-petits-fils.
5. Mon père est plus âgé que ma mère.
6. Quelle est la plus belle des filles ?
7. Ma belle-sœur est plus élégante que la voisine.
8. Ma grand-mère lit plus que mon beau-fils.

Leciono 9

Suffixes

-er : un des éléments constituant d'un tout, la plus petite partie

salero grain de sel   **monero** pièce (de monnaie)

-estro : quelqu'un qui dirige, qui commande au lieu indiqué par la racine

urbestro maire   **ŝipestro** capitaine (marine)

-et : l'idée exprimée par la racine est ramenée à un plus faible degré : diminutif

pupeto petite poupée   **rideti** sourire

-ido : descendant, enfant, fils, petit d'un animal

katido chaton   **reĝido** prince

-igi : faire + verbe à l'infinitif, faire devenir, rendre tel ou tel

purigi nettoyer   **mortigi** faire mourir, tuer

-iĝi : devenir

ruĝiĝi rougir   **mateniĝo** aube   **fariĝi** devenir, se produire

-ilo : outil, instrument ou appareil qui sert à réaliser l'action

ŝlosilo clé   **muzikilo** instrument (de musique)

-ino : indique le sexe féminin

onklino tante   **kokino** poule

-inda : qui est digne de, qui mérite

admirinda admirable   **laŭdinda** louable

-ingo : ce dans quoi on insère ou introduit partiellement l'objet indiqué par la racine

finĝingo dé (à coudre)   **cigareĝingo** fume-cigarette

-isto : profession, activité ou passe-temps habituel

tajpisto dactylo   **pianisto** pianiste
Esperantisto espérantophone   **raportisto** reporter (profession)

-obla : forme les multiplicatifs

duobla double   **triobla** triple

-opo : par groupes de

duopo deux   **sesopo** un groupe de six

-ul : l'être caractérisé par l'idée exprimée dans la racine

sanktulo saint (substantif)   **stultulo** sot, imbécile (substantif)
kontraŭlo adversaire   **riĉulo** riche (substantif)

-um : suffixe indéterminé, utilisé lorsqu'aucun suffixe ne convient

kolumo col (d'un vêtement)   **plenumi** accomplir

-uj : récipient contenant d'autres objets ; l'arbre selon le fruit ; le pays selon le peuple

monujo porte-monnaie   **Francujo** France
pomujo pommier

Quand il peut y avoir confusion entre les sens 1 et 2 de ce suffixe, on doit à la place utiliser des synonymes :

pomujo → **pomkesto** = *caisse de pommes*

→ **pomarbo** = *pommier*

Pour les noms de pays, on peut aussi utiliser -io et -lando :

Germanio = *Allemagne*

Ruslando = *Russie*

exercice n°9

Complétez avec le suffixe adéquat en vous aidant de la traduction, sans oublier les terminaisons nécessaires.

Il est le nouveau directeur d'école. → Li estas la nova lernej_____.

Son plus jeune frère est un vendeur. → Lia plej juna frato estas vend_____.

Le pêcheur est un homme sûr. → La fiŝkapt_____ estas fid_____ homo.

L'homme généreux a donné dix pièces au mendiant.

→ La malavara sinjoro donis dek mon_____ al la almoz_____.

Paul deviendra-t-il chef de bureau ? → Ĉu Paŭlo far_____ oficej_____ ?

Voyagerez-vous avec la vallette ? → Ĉu vi vojaĝos kun la valiz_____ ?

Le portugais est une langue romane. → La portugala estas roman_____ lingvo.

Les serveurs ont bien nettoyé la boutique entière → La serv_____ bone pur_____ la tutan butikon.

Pour couper du pain, on utilise un couteau. → Por tranĉi panon oni uzas tranĉ_____.

Zamenhof, l'auteur de l'espéranto, est né en Pologne.

→ Zamenhof, la aŭtoro de Esperanto, nask_____ en Pollando.

"La Vie de Zamenhof", de Privat, est une œuvre à lire.

→ "La Vivo de Zamenhof", de Privat, estas leg_____ verko.

Au 1er congrès d'E-o sont allés des centaines d'espérantophones.

→ Al la unua kongreso de Esperanto iris centoj da esperant_____.

Mon nom est Anne mais vous pouvez m'appeler Nanou.

→ Mia nomo estas Anna, sed vi povas nomi min A_____.

Dans cette grande construction travaillent de nombreux employés.

→ En tiu alta konstruaĵo laboras multaj ofic_____.

Maman, sais-tu où est le cendrier ? → Pa_____, ĉu vi scias, kie estas la cindr_____?

L'Espéranto est de nombreuses fois plus facile que les langues nationales.

→ Esperanto estas mult_____ pli facila ol la naciaj lingvoj.

Cette nouvelle maison m'a coûté un tiers de tout mon argent.

→ Tiu nova domo kostis al mi tri_____ de mia tuta mono.

Les filles vont toujours par deux à l'école. → La knab_____ ĉiam iras du_____ al la lernejo.

Cette grande personne est-elle Monsieur Antoine ? → Ĉu tiu alt_____ estas Sinjoro Antono?

Deux jeunes se sont assis sur le sofa vert. → Du jun_____ sid_____ sur la verda sofo.

L'enfant s'est enrhumé à cause du temps froid. → La infano malvarm_____ pro la malvarma vetero.

Voyagera-t-elle en France dans la semaine prochaine ?

→ Ĉu ŝi vojaĝos al Franc_____ en la venonta semajno?

Mon porte-monnaie s'est perdu pendant le voyage vers l'Australie.

→ Mia mon_____ perd_____ dum la vojaĝo al Aŭstralio.

La répétition accélère l'apprentissage.

→ Ripetado rapid_____ la lernadon.

L'arrivée de la fille l'a rendu extrêmement heureux.

→ La alveno de la filino mult_____ feliĉ_____ lin.

Son visage a rougi de pudeur.

→ Ŝia vizaĝo ruĝ_____ pro pudoro.

Je suis devenu espérantiste au cours de l'année passée.

→ Mi far_____ esperant_____ en la pasinta jaro.

Aujourd'hui le temps s'est de nouveau réchauffé.

→ Hodiaŭ la vetero denove varm_____.

Elle a beaucoup vieilli à cause de la maladie incurable.

→ Ŝi multe maljun_____ pro la nekuracebla malsano.

devoir n° 9.1

L'espéranto est fascinant, n'est-ce pas ? Testons vos connaissances : essayez de traduire en français les mots suivants à partir d'affixes déjà connus. Quelquefois, vous comprendrez le sens mais ne trouverez pas en français l'équivalent exact. Donnez alors votre propre explication en plusieurs mots.

Traduisez en français.

1. edzo = mari	
→ edzino =	edziĝi =
→ eksedzo =	geedzoj =
2. viro = homme	
→ virino =	vireto =
→ viraĉo =	vira =
3. bovo = bœuf	
→ bovino =	bovido =
→ bovaro =	bovejo =
4. varma = chaud(e)	
→ malvarma =	varmeco =
→ varmeta =	malvarmiĝi =

Ordre des mots

Dans la troisième leçon, nous avons montré l'ordre des mots sujet-verbe-complément le plus souvent utilisé en espéranto. Cependant, d'autres sont possibles à condition que la clarté soit conservée. Un de ces cas est lorsque l'on veut souligner un élément particulier d'une phrase. Dans les phrases suivantes, l'ordre des mots a été changé, pour accentuer l'un d'entre d'eux :

Sur la sofo sidas ili.	<i>Dans le sofa, ce sont eux qui sont assis, pas d'autres.</i>
Sur la sofo ili sidas.	<i>Ils sont assis justement sur le sofa et pas ailleurs.</i>
Ĉasas katon la hundo.	<i>C'est le chien, pas un autre, qui chasse un chat.</i>
Ĉasas la hundo katon.	<i>Le chien justement chasse un chat, ne l'observe pas, par exemple.</i>
Katon ĉasas la hundo.	<i>Le chien chasse un chat, justement, pas une souris par exemple.</i>
Lin mi vokis.	<i>Je l'ai appelé lui justement, pas une autre personne.</i>
Petron Maria amas, ne Paŭlon.	<i>Celui qu'aime Marie, c'est Pierre et pas Paul.</i>
La verdan koloron mi preferas.	<i>Je préfère la couleur verte (pas une autre).</i>
Ne mi faris tion.	<i>Ce n'est pas moi qui ai fait cela (quelqu'un d'autre l'a fait).</i>

Pour souligner un élément de phrase, on peut utiliser aussi le petit mot “ja” qui accentue le sens :

Ja mi vokis ilin.	<i>C'est certes moi qui les ai appelés.</i>
En la mondo ekzistas ja Dio.	<i>Il existe bien un Dieu.</i>
Morti iam vi ja devas.	<i>Vous devez forcément mourir un jour.</i>
Ĉu ili ja venos ?	<i>Viendront-ils vraiment/effectivement ?</i>
Ĉu estis ja ŝi, kiu kantis ?	<i>Était-ce bien elle qui avait chanté ?</i>

Les parties de phrases commençant par “KI” doivent venir au début de la proposition principale ou de la proposition subordonnée :

“Kurso de Esperanto”

Kiom vi volas?	<i>Que voulez-vous ?</i>
Kiu estas Anna?	<i>Qui est Anne ?</i>
Mi volas tion, kion vi volas.	<i>Je veux ce que tu veux.</i>
Kiam revenos via filo?	<i>Quand reviendra votre fils ?</i>
Mi ankoraŭ ne scias, kiam li revenos.	<i>Je ne sais pas encore quand il reviendra.</i>
Mi ne scias, kiujn fruktojn elekti.	<i>Je ne sais pas quels fruits choisir.</i>

Changer l'ordre des différentes parties des phrases est un procédé largement utilisé en poésie. Regardez bien les quatrains humoristiques suivants où le sujet, le verbe et le complément apparaissent dans les six positions possibles :

- Mi vin vidis, ho trezoro,
Kaj ekamis vin mi tuj!
- Kredas mi vin, tamen oro
Estu preta en monuj'
- Vin mi amas, sed, plej kara,
Mi ne kredis tia vin!
- Se min amus vi, avara,
Farus vi ja min reĝin'!

Cette liberté donne à la poésie une souplesse énorme. Cependant, en prose et dans l'usage quotidien, cette liberté n'est pas absolue car l'habitude a déjà sanctionné quelques formes, par exemple :

Au lieu de :

Préférez :

Okazis eksterordinara io.

Okazis io eksterordinara.

devoir n° 9.2

Mettez les vers dans l'ordre sujet - verbe - complément (vous n'avez pas besoin de tenir compte de la forme poétique).

- Mi vin vidis, ho trezoro,
Kaj ekamis vin mi tuj!
- Kredas mi vin, tamen oro
Estu preta en monuj'
- Vin mi amas, sed, plej kara,
Mi ne kredis tia vin!
- Se min amus vi, avara,
Farus vi ja min reĝin'!

Remarquez l'apostrophe dans les mots à la fin des vers. Cette apostrophe remplace la terminaison **-o** et est le plus souvent utilisée en poésie. On peut également utiliser une apostrophe pour l'article "la" (ex. : l'amo) afin d'ajuster le rythme ou améliorer la sonorité.

“Kurso de Esperanto”

Leciono 10

Autres temps des verbes

Un peu plus sur les verbes : nous avons déjà vu que les verbes se terminent par **as** au présent, pas **is** au passé, par **os** au futur et par **i** à l'infinitif. Il existe aussi d'autres temps :

Conditionnel (-us)

Se mi est us riĉa, mi vojaĝ us multe.	<i>Si j'étais riche, je voyagerais beaucoup.</i>
Ni manĝ us la panon, se ĝi est us bona.	<i>Nous mangerions le pain s'il était bon.</i>

Impératif (-u)

Ferm u la pordon kaj eksid u .	<i>Fermez la porte et asseyez-vous.</i>
Mi volas, ke vi venu.	<i>Je veux que vous veniez.</i>
Viv u Esperanto!	<i>Vive l'espéranto !</i>
Dio min gard u !	<i>Que Dieu me garde !</i>
Ŝi petis, ke mi rest u .	<i>Elle m'a demandé que je reste.</i>

Au discours indirect, on doit utiliser le même temps et le même mode qu'au discours direct.
Ex. :

Li diris: "Mi ven as de Nov-Jorko."	<i>Il a dit : "Je viens de New-York."</i>
Li diris, ke li ven as de Nov-Jorko.	<i>Il a dit qu'il venait de New-York.</i>
Ŝi diris: "Mi vojaĝ os al Parizo".	<i>Elle a dit : "Je voyagerai à Paris".</i>
Ŝi diris, ke ŝi vojaĝ os al Parizo.	<i>Elle a dit qu'elle voyagerait à Paris.</i>

Le mode impératif (-u) se rapporte d'ordinaire à la 2ème personne et il n'est pas utile d'utiliser le pronom. Mais, pour la 1ère ou la 3ème personne, on doit utiliser le pronom concerné.

Ni dormu. / Ili dormu.	<i>Dormons. / Qu'ils dorment.</i>
------------------------	-----------------------------------

La terminaison en **-u** caractérise le but (ordre, demande, exhortation, désir, nécessité, devoir, permission, interdiction, etc.) Quand il s'agit de "j'espère", "je crains", "je ne crois pas", "je suppose" etc., on doit utiliser la terminaison du futur (-os).

Mi esperas, ke li ven os .	<i>J'espère qu'il viendra.</i>
Mi sugestas, ke li venu.	<i>Je suggère qu'il vienne.</i>
Estas eble, ke li ven os .	<i>Il est possible qu'il vienne.</i>

Quelques verbes très importants

voli = vouloir

povi = pouvoir

devi = devoir

Mi volas veni = Je veux venir

Mi volas kompreni = Je veux comprendre.

Mi povas veni = Je peux venir

Mi povas kompreni = Je peux comprendre

Io aŭ iu plaĉas al mi. = Quelque chose ou quelqu'un me plaît

Mi ŝatas ion. = J'aime (j'apprécie) quelque chose.

Mi amas iun. = J'aime quelqu'un.

Libroj plaĉas al mi. = Des livres me plaisent.

Mi konas... = Je connais...

Mi scias... = Je sais...

Ĉu vi konas Johanon? = Connaissez-vous Jean ?

Ĉu vi scias Esperanton? = Connaissez-vous l'espéranto ?

exercice 10.1

Complétez par la forme verbale adéquate, en vous aidant de la traduction.

Elle chante bien. → Ŝi kant___ bone.

Que chante-t-elle ? → Kion ŝi kant___ ?

Hier il a plu quand je me suis promené. → Hieraŭ pluv___, kiam mi promen___.

Mon père était tailleur. → Mia patro est___ tajloro.

J'irai demain, si Dieu le veut. → Mi ir___ morgaŭ, se Dio vol___.

Maintenant, je me reposerais volontiers. → Nun mi volonte ripoz___.

Je désirerais avoir de telles chaussures. → Mi dezir___ hav___ tiajn ŝuojn.

Si j'étais en bonne santé, je serais heureux. → Se mi est___ sana, mi est___ feliĉa.

Dites-moi la vérité. → Dir___ al mi la veron.

Ordonnez-lui qu'il ne bavarde pas. Ordon___ al li, ke li ne babil___.

Il a dit qu'il avait été soldat pendant la Deuxième Guerre mondiale.

→ Li dir___, ke li est___ soldato en la Dua Mondmilito.

Il disait qu'il était avocat. → Li dir___, ke li est___ advokato.

Pierre a déclaré qu'il avait l'intention de voyager en Asie. → Petro deklar___, ke li intenc___ vojaĝ___ al Azio.

Veuillez me donner une tasse de café. → Bonvol___ don___ al mi tason da kafo.

Il a bien voulu m'offrir du café. → Li bonvol___ ofer___ kafon al mi.

Ils m'ont poliment offert l'hospitalité. → Ili ĝentile ofe___ gastigadon al mi.

L'élève doit d'abord lire la leçon. → La lernanto dev___ unue legi la lecionon.

“Kurso de Esperanto”

Quand elle est revenue, elle a apporté trois livres avec elle. → Kiam ŝi reven___, ŝi alport___ kun si tri librojn.

Marie et Eve étaient soeurs mais leurs destins ne furent pas égaux.
→ Maria kaj Eva est___ fratinoj, sed iliaj sortoj ne est___ egalaj.

Si je peux, j'irai. → Se mi pov___, mi ir___.

Quand nous arriverons, nous discuterons mieux du sujet.
→ Kiam ni alven___, ni pli bone interparol___ pri la temo.

Comme ils décideront, ainsi j'agirai. → Kiel ili decid___, tiel mi ag___.

Si je me trompe, corrigez-moi ! → Se mi est___ erara, korekt___ min!

Quand je me tromperai, corrigez-moi ! → Kiam mi est___ erara, korekt___ min!

Si je me trompe, je reconnaitrai mon erreur. → Se mi erar___, mi konfes___ mian eraron.

Si Pierrot ne sème pas, Pierre ne récoltera pas. → Se Peĉjo ne sem___, Petro ne rikolt___.

J'irai à Paris dans un mois. → Mi ir___ Parizon post monato.

Bien qu'il soit encore un bébé, il est très intelligent !
→ Kvankam li est___ ankoraŭ bebo, li est___ tre inteligenta!

Bien qu'il habite loin, il rend visite aux parents chaque semaine.
→ Kvankam li loĝ___ malproksime, li vizit___ la gepatrojn ĉiusemajne.

Il ne me reste rien qui pourrait me rendre joyeux. → Rest___ al mi nenio, kio pov___ min ĝojigi.

Si je (le) savais, je (le) dirais. → Se mi sci___, mi dir___.

Elle pourrait demander tout ce qu'elle veut : il le donnerait.
→ Ŝi pov___ peti ĉion, kion ŝi vol___: li ĝin don___.

Elle pouvait demander tout ce qu'elle voulait : il le donnait.
→ Ŝi pov___ peti ĉion, kion ŝi vol___: li ĝin donad___.

Si nombreux que pourraient être mes efforts, je n'atteindrais rien.
→ Kiom ajn mi klopod___, mi nenion ating___.

Combien même ai-je pu essayé, je n'ai rien atteint. → Kiom ajn mi klopod___, mi nenion ating___.

Il a demandé que j'endorme les enfants. → Li pet___, ke mi dormig___ la infanojn.

Ils ont supplié que je visite leur nouvelle boutique. → Ili peteg___, ke mi vizit___ ilian novan butikon.

J'ai déjà mon chapeau ; maintenant cherchez le vôtre.
→ Mi jam hav___ mian ĉapelon; nun serĉ___ vi (la) vian.

Qu'il soit ainsi ! → Tiel est___!

Que je meure si je mens ! → (Ke) mi mort___, se mi mensog___!

Les diables vous emportent ! → Diabloj vin pren___!

Peut-être que nous aurons du beau temps. → Eble ni hav___ bonan veteron.

Je doute qu'il gagne, bien qu'il fasse tout pour cela.

→ Mi dub___, ĉu li venk___, kvankam li ĉion far___ por tio.

C'est étrange qu'il soit venu. → Est___ strange, ke li ven___.

Cela a fait que j'ai perdu une heure très précieuse. → Tio far___, ke mi perd___ tre karan horon.

Parce qu'il était déjà tard, je suis allé dormir. → Ĉar est___ jam malfrue, (tial) mi ir___ dormi.

Quel chemin devez-vous prendre, je ne sais pas. → Kiun vojon vi ir___, mi ne sci___.

Pourquoi devons-nous maintenant perdre (gaspiller) des mots à ce sujet ?!

→ Kial ni nun perd___ vortojn pri tio?!

Pourquoi courez-vous aujourd'hui comme une souris empoisonnée ?

→ Kial vi kurad___ hodiaŭ kiel venenita muso?

Le roi se tournait et se retournait devant le miroir. → La reĝo sin turnad___ kaj returnad___ antaŭ la spegulo.

Je lis un bon livre. → Mi leg___ bonan libron.

J'écris une lettre à ma fille. → Mi skrib___ leteron al mia filino.

Pendant qu'il fait un discours, les gens partent. → Dum li parolad___, la homoj forir___.

Je déjeune. (repas de midi) → Mi tagmanĝ___.

Le roi Louis XIV disait : "L'État, c'est moi !". → La reĝo Ludoviko Dek-kvara dirad___: "La Ŝtato est___ mi!".

Les participes

Les participes sont des mots utilisés comme des adjectifs, adverbes ou substantifs.

Voix active

Présent : **-ant**

Passé : **-int**

Futur : **-ont**

Mi estas leganta.

Mi estas leginta.

Mi estas legonta.

Je suis en train de lire.

J'ai lu (je suis "ayant lu")

Je lirai (je suis "allant lire")

Voix passive

Présent : **-at**

Passé : **-it**

Futur : **-ot**

La libro estas legata.

La libro estas legita.

La libro estas legota.

Le livre est (en train d'être) lu. Le livre a été lu.

Le livre sera lu.

Mi legas la libron = La libro estas legata de mi.

Je lis le livre = Le livre est lu par moi (en train d'être lu par moi)

“Kurso de Esperanto”

Les participes peuvent prendre la forme de l'adjectif (terminaison -a), de l'adverbe (terminaison -e) et du substantif (terminaison -o). Leur utilisation permet une plus grande précision et concision. Dans les pages suivantes, nous présenterons d'autres exemples.

La leg**anto** havas bonan voĉon, sed la antaŭa la leg**into** havis pli bonan.

Le lecteur a une bonne voix mais le lecteur précédent (en) avait une meilleure.

Mi opinias tamen, ke la leg**onta** havos la plej bonan voĉon el ĉiuj.

Je suis d'avis, toutefois, que le lecteur à venir aura la meilleure voix de tous.

Manĝ**onte** la pomon, li ekvidis la vermon. *Allant manger la pomme, il vit le ver.*

Leg**ante** ni lernas. *En lisant, nous apprenons.*

La konstru**ata** domo. *La maison en train d'être construite.*

La skrib**ota** letero. *La lettre qui sera écrite.*

La ferm**ita** portdo. *La porte qui a été fermée.*

Leviĝ**anta** suno. *Le soleil levant (en train de se lever)*

La postviv**intoj** *Les survivants (qui ont vécu "après")*

Kur**anta** monato *Le mois courant*

Pag**antaj** membroj. *Des membres en train de payer.*

On peut combiner les participes avec d'autres modes verbaux. Imaginons que nous observons les déplacements dans une cabinet de consultation ; il y a une personne en train d'attendre pour consulter le médecin, une autre qui a déjà consulté et une autre qui le consulte. Pour chaque personne, nous pouvons dire qu'en ce moment :

Antaŭ la konsulto → la persono estas konsult**onta** / la kuracisto estas konsult**ota**.

Dum la konsulto → la persono estas konsult**anta** / la kuracisto estas konsult**ata**.

Post la konsulto → la persono estas konsult**inta** / la kuracisto estas konsult**ita**.

Si aujourd'hui nous racontons, ce que nous avons vu HIER dans ce cabinet, nous disons que :

Antaŭ la konsulto → la persono est**is** konsult**onta** / la kuracisto est**is** konsult**ota**.

Dum la konsulto → la persono est**is** konsult**anta** / la kuracisto est**is** konsult**ata**.

Post la konsulto → la persono est**is** konsult**inta** / la kuracisto est**is** konsult**ita**.

Connaissant la fréquentation de ce cabinet par les clients, nous pouvons prévoir que
DEMAIN :

Antaŭ la konsulto → la persono est**os** konsult**onta** / la kuracisto est**os** konsult**ota**.

Dum la konsulto → la persono est**os** konsult**anta** / la kuracisto est**os** konsult**ata**.

Post la konsulto → la persono est**os** konsult**inta** / la kuracisto est**os** konsult**ita**.

devoir n°10

Traduisez en français

Juĝisto: Ĉu vi do asertas, ke vi iris en la domon opiniante, ke ĝi estas via domo?

Akuzato: Jes, Sinjoro Juĝisto.

Juĝisto: Sed kial vi forkuris, kiam la sinjorino envenis?

Akuzato: Mi pensis, ke ŝi estas mia edzino!

Patrino en tramo: Joĉjo, kial vi sidas kun fermitaj okuloj? Ĉu vi estas laca?

Joĉjo: Ne! Ne plaĉas al mi vidi starantajn maljunulinojn...

juĝisto	juge (personne)	tramo	tramway
aserti	affirmer	stari	être debout
forkuri	s'enfuir, fuir	plaĉi	plaire
do	donc	okulo	œil
akuzato	accusé (personne)	laca	fatigué

Pronom refléchi "si"

"Si" est le pronom réfléchi pour la troisième personne, utilisé par rapport au sujet de la proposition.

Johano lavis **sin**. *Jean se lavait (il lavait lui-même).*

Johano lavis **lin**. *Jean le lavait (un autre homme).*

Sofia diris al **si**. *Sophie se disait (à elle-même).*

Sofia diris al **ŝi**. *Sophie lui disait (à une autre femme).*

Ŝi kisis **sian** edzon. *Elle a embrassé son (propre) mari.*

Ŝi kisis **ŝian** edzon. *Elle a embrassé son mari (le mari d'une autre femme).*

"Sia" ne peut être partie du sujet lui-même. Dans certains cas, on doit utiliser "lia", "ŝia", "ĝia" ou "ilia". Dans les exemples ci-dessous, "filo" se rapporte à "li".

Li vivas feliĉe kun **sia** filo. *Il vit heureux avec son fils (son propre fils).*

Li kaj **lia** filo vivas feliĉe. *Lui et son fils vivent heureux.*

exercice 10.2

Complétez avec le pronom ou l'adjectif adéquat en vous aidant de la traduction.

A coulé le navire avec ses passagers. → Dronis la ŝipo kun ____ pasaĝeroj

Ont coulé le navire et ses passagers. → Dronis la ŝipo kaj ____ pasaĝeroj

Elle ne l'aime pas (la personne non aimée est un homme) → Ŝi ne amas ____.

Elle ne s'aime pas. → Ŝi ne amas ____.

Il est venu en conduisant sa nouvelle voiture. → Li venis stirante ____ novan aŭton.

Il est venu en conduisant leur nouvelle voiture. → Li venis stirante ____ novan aŭton.

Marc et Jean sont revenus dans leur foyer. → Marko kaj Johano revenis al ____ hejmoj.

Moi et ma femme aimons beaucoup nos enfants. → Mi kaj mia edzino amegas ____ infanojn.

Vous et Pierre devez emporter vos valises. → Vi kaj Petro devas kunporti ____ valizojn.

Vous et Antoine devez emporter ses valises. (valises d'un homme)

→ Vi kaj Antono devas kunporti ____ valizojn.

On doit toujours réfléchir à ses actions. (ses propres actions) → Oni devas ĉiam pripensi ____ agojn.

Les chats s'occupent beaucoup de leur (propre) territoire. → Katoj ege zorgas pri ____ teritorio.

Elle est partie malgré les avertissements de son (propre) mari.

→ Ŝi foriris malgraŭ la avertoj de ____ edzo.

Marthe et elle ont demandé que leurs maris attendent dans le restaurant.

→ Marta kaj ŝi petis, ke ____ edzoj atendu en la restoracio.

En allant dans la rue, il a retrouvé son (propre) porte-monnaie perdu.

→ Irante sur la strato, li retrovis ____ perditan monujon.

Une girafe est un grand animal. Son cou est très long.

→ Ĝirafo estas alta besto. ____ kolo estas tre longa.

Je laverai moi-même mes vêtements. → Mi mem lavos ____ vestojn.

Le frère est venu ; il veut parler avec la grand-mère. → Venis la frato ; Li volas paroli kun ____ avino.

Voici ma sœur ; elle va se promener. → Jen ____ fratino ; Ŝi iras promeni.

L'hirondelle vole dans l'air ; c'est un bel oiseau.

→ La hirundo flugas en la aero ; ____ estas bela birdo.

Voici votre nouveau livre ; il est très intéressant. → Jen via nova libro ; ____ estas tre interesa.

Il a parlé de lui (de lui-même) → Li parolis pri ____.

Les êtres humains devraient vivre entre eux en harmonie. → La homoj devus vivi inter ____ harmonie.

L'esperanto est une langue très utile ; sa grammaire est régulière.

→ Esperanto estas tre utila lingvo ; ____ gramatiko estas regula.

André est notre voisin ; sa maison est très belle.

→ Andreo estas nia najbaro ; ____ domo estas tre bela.

Marie est notre voisine ; sa maison est très grande.

→ Maria estas nia najbarino ; ____ domo estas tre granda.

Les habitants ont fui en courant car leur maison a brûlé. → La loĝantoj forkuris , ĉar ilia domo brulis

Voici de belles fleurs ; leur odeur est agréable. → Jen belaj floroj ; ____ odoro estas agrabla.

La chatte joue avec ses petits. → La katino ludas kun ____ idoj.

Il est venu avec son (propre) fils ; sa fille est restée à la maison.

→ Li venis kun sia filo ; ____ filino restis hejme.

La chatte et ses petits jouent. (les petits de la chatte) → La katino kaj ____ idoj ludas.

devoir n°10

Traduisez en français

– Incitas min, ke mia edzino daŭre parolas pri sia antaŭa edzo.

– Tio estas nenio! La mia paroladas pri sia estonta edzo!

En kafejo:

– Kial vi rigardadas al la pordo?

– Mi observadas, ĉu ne foriras iu kun mia surtuto. Kun la via jam antaŭ dek minutoj foriris iu...

inciti	irriter, exciter	rigardi	regarder	surtuto	pardessus
daŭre	continuellement	observi	observer	estonta	futur
kafejo	café (lieu)	foriri	partir	jam	déjà

Traduisez en français

La junaj geedzoj havis konflikton hejme, kaj poste dum la aŭtoveturado ili ambaŭ obstine silentis. Preterpasante aron da azenoj la edzo diris moke:

- Ĉu parencoj de vi?

- Jes, boparencoj!

konflikto	conflit	obstine	obstinément	hejme	à la maison, chez soi
aŭto	voiture	veturi	aller, se rendre, voyager	aŭtoveturado	
pasi	passer	preter-pasi	passer à côté de	ambaŭ	tous deux, tous les deux

azeo   âne   **moke**   avec moquerie   **parencoparent** (de la famille)

Leciono 11

Adverbes simples (non dérivés)

Dans la troisième leçon, nous avons expliqué que les adverbes dérivés d'autres mots se terminent par "e". Il existe d'autres adverbes qui ne sont pas dérivés, en voici quelques-uns :

almenaŭ : au moins

Donu al mi almenaŭ du minutojn. *Donnez-moi au moins deux minutes.*

ankaŭ : aussi

Ankaŭ Johano lavas sin. *Jean aussi se lave.*

Johano ankaŭ lavas sin. *Jean se lave aussi.*

Johan lavas ankaŭ sin. *Jean se lave, lui aussi.*

ankoraŭ : encore

Ĉu li ankoraŭ estas tie? *Est-ce qu'il est encore là? Est-il encore là?*

apenaŭ : à peine

Li apenaŭ alvenis kaj devis foriri. *Il était à peine arrivé et devait partir.*

baldaŭ : bientôt

Venu baldaŭ, mi petas. *Viens bientôt, s'il te plaît.*

hieraŭ : hier

Mi renkontis lin hieraŭ. *Je l'ai rencontré hier.*

morgaŭ : demain

Morgaŭ mi vizitos ilin. *Demain, je leur rendrai visite.*

preskaŭ : presque

Mi preskaŭ falis. *Il est presque tombé.*

ambaŭ : tous deux, tous les deux

Ili ambaŭ estas en la ĝardeno. *Tous deux sont dans le jardin.*

for : loin, au loin

For de l'okuloj, for de la koro. *Loin des yeux, loin du cœur.*

eĉ : même

Eĉ sur la suno troviĝas makuloj. *Même sur le soleil se trouvent des taches.*

ja : certes

Ĉu li ja venos? *Est-ce qu'il viendra bien ? Est-ce certain qu'il viendra?*

ĵus : à l'instant

Li ĵus eliris. *Il vient de sortir.*

plu : plus, plus longtemps, plus loin (continuation dans le temps ou l'espace)

Mi ne plu volas bicikli. *Je ne veux plus faire de vélo.*

tre : très

Ĉi tio tre plaĉas al mi. *Ceci me plaît beaucoup.*

tro : trop

Ŝi parolas tro laŭte. *Elle parle trop fort.*

jen : voici, voilà

Jen la dokumento, kiun vi petis. *Voici le document que vous avez demandé.*

kvazaŭ : comme, comme si

La lago estis kvazaŭ spigulo. *Le lac était comme un miroir.*

tuj : tout de suite, immédiatement

Mi ne tuj komprenis, kion ŝi diris. *Je n'ai pas tout de suite compris ce qu'elle disait.*

ĉi : ici, ci (marque la proximité)

ĉi tio / ĉi tie / ĉi-foje *ceci / ici / cette fois-ci*

ajn : exprime le caractère indéterminé, quelconque

io ajn / iu ajn / ie ajn *n'importe quoi / n'importe qui / n'importe où*

tamen : cependant, néanmoins

Li vivas malriĉe, tamen feliĉe. *Il vit pauvre, néanmoins heureux.*

Heure

Kioma horo estas? *Quelle heure est-il ?*

06:40 Estas la sesa kaj kvardek. = Estas kvardek post la sesa.

07:00 Estas la sepa. = Estas la sepa matene.

07:15 Estas la sepa kaj dek kvin. = Estas la sepa kaj kvarono.

07:45 Estas la sepa kaj kvardek kvin. = Esta kvarono antaŭ la oka.

07:53 Estas la sepa kaj kvindek tri. = Estas sep (minutoj) antaŭ la oka.

12:00 Estas la dekdua. = Estas tagmezo.

Je kioma horo vi telefonos? *A quelle heure téléphonerez-vous?*

14:00 Je la dua posttagmeze. = Je la dua.

19:00 Je la sepa vespere. = Je la sepa posttagmeze.

24:00 Je noktomezo. = Je la dekdua nokte

02:00 Je la dua nokte = Je la dua antaŭtagmeze

exercice 11

Donnez l'heure correspondant à la phrase donnée, sous la forme 24 :00

Noktomezo	00 :00	Kvarono antaŭ la deka matene	9 :45
La dua kaj dudek posttagmeze	14 :20	Kvarono antaŭ tagmezo	11 :45
La kvara posttagmeze	16 :00	Kvin minutoj post la oka matene	8 :05
La sesa kaj tridek tri matene	6 :33	La naŭa vespere	21 :00
Kvin minutoj antaŭ la oka matene	7 :55	Dek minutoj post la oka matene	8 :10
La deka kaj duono matene	10 :30	Kvarono antaŭ noktomezo	23 :45
Tagmezo	12 :00	Dek tri antaŭ la deka matene	9 :47
Kvin minutoj antaŭ la oka matene	7 :55		

Expressions à deux mots

En espéranto, il existe des expressions qui utilisent deux mots et dont il est intéressant de connaître les significations.

jen... jen : montre une alternance

La knabo jen ploris, jen ridis. *Le garçon tantôt pleurait, tantôt riait.*

Lia vizaĝo jen ruĝiĝis, jen paliĝis. *Son visage tantôt rougissait, tantôt palissait.*

Ne... nek / Nek ... nek : signifie "et non plus" / accentue la négation

Ŝi ne aĉetis la veston, nek luis iun. *Elle n'a pas acheté le vêtement ni n'en a loué un.*

Ŝi aĉetis nek libron, nek veston. *Elle a acheté ni (un) livre ni (un) vêtement.*

Ju ... des : montrent, ensemble, qu'une expression dépend de l'autre

Ju pli da havo, des pli da pravo. *Plus on possède, plus on a raison.*

Ju pli da bruo, des malpli da ĝuo. *Plus il y a de bruit, moins il y a de plaisir.*

Kaj... kaj : montre que l'on accentue ou insiste

Kaj Petro kaj Karlo laboras. *Et Pierre et Charles travaillent.*

Kaj pluvas kaj ventas. *Et il pleut et il vente.*

Ĉu ... ĉu : montre des possibilités parmi lesquelles le choix est indifférent, égal, libre ou incertain

Ĉu pluvos, ĉu sunos, mi ja iros. *Qu'il pleuve ou qu'il y ait du soleil, je viendrai assurément.*

Ĉu pro timo, ĉu pro fiero, li nenion respondis. *Soit par peur, soit par fierté, il n'a rien répondu.*

Autres formes interrogatives

En complément de la forme apprise dans le leçon 2, il existe d'autres manières de former les questions en espéranto.

Ĉu la skatolo estas blua? *Est-ce que la boîte est bleue ? La boîte est-elle bleue ?*

"Kurso de Esperanto"

La skatolo estas blua, ĉu ne?	<i>La boîte est bleue, n'est-ce pas ?</i>
La skatolo ne estas blua, ĉu?	<i>La boîte n'est pas bleue, n'est-ce pas ?</i>
Ĉu vi iros al la kinejo?	<i>Irez-vous au cinéma? ?</i>
Vi iros al la kinejo, ĉu ne?	<i>Vous irez au cinéma, n'est-ce pas ?</i>
Vi ne iros al la kinejo, ĉu?	<i>Vous n'irez pas au cinéma, n'est-ce pas ?</i>

Interjections

bis!	bis !	nu, ...!	eh bien,... ! allons, ...!
fi!	fi ! pouah !	nu, nu!	bon, bon ! hum, hum !
ha!	ah !	ve!	hélas !
ha?	ah ?	ho ve!	oh hélas !
hura!	hourra !	ve la mi!	malheur à moi !

Abréviations

ktp. = kaj tiel plu	<i>etc., et caetera</i>	eo, e-o = esperanto	<i>espéranto</i>
t.e. = tio estas	<i>c'est-à-dire, c.-à.-d.</i>	e-isto = esperantisto	<i>espérantophone</i>
s-ro = sinjoro	<i>monsieur</i>	s-ano = samideano	<i>espérantiste</i>
s-ino = sinjorino	<i>madame</i>	bv. = bonvolu (e)	<i>veuillez, s'il vous plaît</i>
f-ino = fraŭlino	<i>jeune fille, demoiselle</i>	str. = strato	<i>rue</i>

devoir n°11

Donnez deux manières de former les questions :

1. Ĉu viaj fratoj ankoraŭ studas en la urbo?
2. La knabino ĵus eniris la domon, ĉu ne?
3. Ĉu vi volas, ke mi tuj ekiru?
4. Vi ambaŭ ne estas geedzoj, ĉu?
5. Ĉu pluvos morgaŭ matene?

Donnez deux manières de dire les heures :

1. 13:45
2. 02:30
3. 19:15
4. 05:55
5. 08:00

Leciono 12

Transitivité des verbes

Nous avons vu dans la deuxième leçon l'utilisation de l'accusatif pour indiquer le complément d'objet direct d'un verbe. Il y a cependant des verbes qui n'ont pas besoin de complément. Exemple:

Okazis io grava.	<i>Il est arrivé quelque chose de grave.</i>
Mi tre ĝojas hodiaŭ (= Mi estas tre ĝoja hodiaŭ.)	<i>Je suis très joyeux aujourd'hui.</i>
Ili jam dormas en siaj litoj.	<i>Ils dorment déjà dans leurs lits.</i>
La gejunuloj multe dancis.	<i>Les jeunes ont beaucoup dansé.</i>

Quelques-uns de ces verbes peuvent avoir un complément relié par une préposition :

Lia patro mortis pro kancero.	<i>Son père est mort d'un cancer.</i>
Mi tre ĝojas pri via feliĉo!	<i>Je me réjouis de votre bonheur !</i>

D'autres verbes peuvent recevoir, dans quelques cas, le complément d'objet direct :

Ŝi dormas profundan dormon.	<i>Elle dort d'un sommeil profond.</i>
Ŝi dancis valson kun li.	<i>Elle a dansé une valse avec lui</i>

Les verbes avec le suffixe **-iĝ** sont tous intransitifs, c'est-à-dire qu'ils n'ont pas besoin de complément et peuvent avoir comme signification :

1. Passage à un nouvel état. La ou leurs racines montrent le résultat, le nouvel état. Dans les verbes finissant par **-iĝ**, l'agent de l'action n'est pas important :

En vintro la akvoj glaciigās.	<i>En hiver les eaux se transforment en glace.</i>
Hodiaŭ la vetero denove varmiĝis.	<i>Aujourd'hui le temps s'est de nouveau réchauffé.</i>
Ŝi edziniĝis kun sia kuzo.	<i>Elle s'est mariée avec son cousin.</i>

2. Pour les verbes avec **-iĝ** créés à partir de verbes transitifs, il ne s'agit pas d'un changement d'état mais d'une action qui a lieu par elle-même.

La amaso kuris malpli rapide ol la veturilo, kiu ruliĝis tre rapide.	<i>La foule courait moins rapidement que le véhicule qui roulait très vite.</i>
Li subite troviĝis sur la strato, tute sola.	<i>Il s'est tout à coup trouvé sur la rue, tout seul.</i>
Je kioma horo komenciĝos la leciono?	<i>A quelle heure commencera la leçon ?</i>
Amasoj da pasantoj moviĝis sur la trotuaroj.	<i>Une foule de passants circulait sur les trottoirs.</i>

Il y a aussi des verbes sans sujet :

Hieraŭ multe pluvis.	<i>Hier il a beaucoup plu.</i>
----------------------	--------------------------------

“Kurso de Esperanto”

Tagiĝas, kaj mi devas ekiri hejmen. *Il commence à faire jour et je dois partir chez moi.*
 Neĝis forte, kaj li ne povis eliri el la kabano.
Il a neigé très fort et il n'a pas pu sortir de la cabane.

Les verbes avec le suffixe **-ig** sont toujours transitifs :

La vojaĝo certe vin lacigis. *Le voyage vous a certainement fatigué.*
 La suda suno bruligas lian nudan kapon. *Le soleil méridional brûle sa tête nue.*
 La patro volas tuj edzinigi la pli aĝan filinon.
Le père veut tout de suite marier la fille plus âgée.

Rappelez-vous toujours que le mot "esti" ne demande pas l'accusatif et qu'après une préposition, on n'utilise pas l'accusatif.

exercice 12

En vous aidant de la traduction, complétez les mots avec le -n de l'accusatif là où c'est nécessaire

Avez-vous déjà lu quelque chose sur l'espéranto ? → Ĉu vi jam legis io pri Esperanto?
 Jean boit du café sans sucre blanc. → Johano trinkas kafo sen blanka sukero
 De petits enfants ne vivent pas bien sans la mère. → Malgrandaj infanoj ne bone vivas sen la patrino.
 Les oiseaux blancs ont volé par-dessus la maison bleue. → La blankaj birdoj flugis super la blua domo.
 Par où voulez-vous sortir ? → Tra kie vi volas eliri?
 La chatte grise a sauté par la fenêtre. → La griza katino saltis tra la fenestro.
 Les enfants, par jeu, ont couru autour de l'arbre. → La infanoj lude kuris ĉirkaŭ la arbo.
 Autour de la nouvelle école, il y a un beau jardin. → Ĉirkaŭ la nova lernejo estas bela ĝardeno.
 La grande rivière coule près de notre ville. → La granda rivero fluas apud nia urbo.
 Je déjeune (repas de midi). → Mi tagmanĝas.
 De jeunes garçons ont fait du vélo derrière l'ancienne boutique.
 → Junaj knaboj biciklis malantaŭ la malnova butikoj.
 Croyez-vous à ce qu'elle dit ? → Ĉu vi kredas je tio, kio ŝi diras?
 Napoléon était avide de conquêtes. → Napoleono estis avida je konkeroj.
 La vieille dame était malade du coeur. → La maljuna sinjorino estas malsana je la koro.
 A quelle heure irez-vous à la ville ? → Je kioma horo vi iros al la urbo?
 Elle chante bien. → Ŝi kantas bone.
 Que chante-t-elle ? → Kio ŝi kantas?
 Hier il a plu quand je me promenais. → Hieraŭ pluvis, kiam mi promenis.

Mon père était tailleur.	→ Mia patro estis tajloro.
J'irai demain, si Dieu le veut.	→ Mi iros morgaŭ, se Dio volos.
Maintenant, je me reposerais volontiers.	→ Nun mi volonte ripozus.
Je désirerais avoir de telles chaussures.	→ Mi dezirus havi tiaj ŝuoj.
Si j'étais bien portant, je serais heureux.	→ Se mi estus sana, mi estus feliĉa.
Dites-moi la vérité.	→ Diru al mi la vero.
Ordonnez-lui qu'il ne bavarde pas.	→ Ordonu al li, ke li ne babilu.
Il a dit qu'il avait été soldat dans la deuxième Guerre Mondiale.	
→ Li diris, ke li estis soldato en la Dua Mondmilito.	
Il a dit qu'il était avocat.	→ Li diris, ke li estas advokato.
Pierre a déclaré qu'il avait l'intention de voyager en Asie.	→ Petro deklaris, ke li intencas vojaĝi al Azio.
Veuillez me donner une tasse de café.	→ Bonvolu doni al mi taso da kafo.
Il a bien voulu m'offrir du café.	→ Li bonvolis oferi kafo al mi.
Ils m'ont gentiment offert l'hébergement.	→ Ili ĝentile oferis gastigado al mi.
L'élève doit d'abord lire la leçon.	→ La lernanto devas unue legi la leciono.
Quand elle est revenue, elle a apporté avec elle trois livres.	→ Kiam ŝi revenis, ŝi alportis kun si tri libroj.
Si je peux, j'irai.	→ Se mi povos, mi iros.
Quand nous arriverons, nous discuterons mieux du sujet.	
→ Kiam ni alvenos, ni pli bone preparolos la temo.	
Comme ils décideront, ainsi j'agirai.	→ Kiel ili decidos, tiel mi agos.
Si je me trompe, corrigez moi.	→ Se mi estas erara, korektu mi.
Quand je me tromperai, corrigez-moi.	→ Kiam mi estos erara, korektu mi.
Si je me trompe, je reconnaitrai mon erreur.	→ Se mi eraras, mi konfesos mia eraro.
Si Pierrot ne sème pas, Pierre ne récoltera pas.	→ Se Peĉjo ne semas, Petro ne rikoltos.
J'irai à Paris dans un mois.	→ Mi iros Parizo post monato.
Bien qu'il soit encore un bébé, il est très intelligent.	
Kvankam li estas ankoraŭ bebo, li estas tre inteligenta.	
Bien qu'il habite loin, il rend visite aux parents chaque jour.	
→ Kvankam li loĝas malproksime, li vizitas la gepatroj ĉiutage.	
Il ne me reste rien qui pourrait me réjouir.	→ Restas al mi nenio, kio povus mi ĝojigi.
Si je savais, je (le) dirais.	→ Se mi scius, mi dirus.

Elle pourrait demander tout ce qu'elle veut : il le donnerait.

→ *Ŝi povus peti ĉio , kio ŝi volus: li ĝi donus.*

Elle a pu demander tout ce qu'elle a voulu : il le donnait. → *Ŝi povis peti ĉio , kio ŝi volis: li ĝi donadis.*

De quelque intensité que soient mes démarches, je n'atteindrais rien.

→ *Kiom ajn mi klopodus, mi nenio atingus.*

Autant que j'ai pu faire des efforts, je n'ai rien obtenu. → *Kiom ajn mi klopodis, mi nenio atingis.*

Il a demandé que j'endorme les enfants. → *Li petis, ke mi dormigu la infanoj.*

Ils ont supplié que je visite leur nouvelle boutique. → *Ili petegis, ke mi vizitu ilia nova butiko.*

J'ai déjà mon chapeau ; maintenant cherchez le vôtre. → *Mi jam havas mia ĉapelo ;nun serĉu vi la via*

Que je meure si je mens. → *Mi mortu, se mi mensogas.*

(Que) Les diables vous emportent. → *Diabloj vi prenu.*

Peut-être aurons-nous du beau temps. → *Eble ni havos bona vetero.*

C'est étrange qu'il soit venu. → *Estas strange, ke li venis.*

Cela a fait que j'ai perdu une heure très précieuse. → *Tio faris, ke mi perdis tre kara horo.*

Parce qu'il était déjà tard, je suis allé dormir. → *Ĉar estis jam malfrue, tial mi iris dormi.*

Quel chemin devez-vous utiliser, je ne sais pas. → *Kiu vojo vi iru, mi ne scias.*

Pourquoi devons-nous maintenant perdre des mots à ce sujet ? → *Kial ni nun perdu vortoj pri tio?*

Pourquoi courez-vous sans cesse aujourd'hui comme une souris empoisonnée ?

→ *Kial vi kuradas hodiaŭ kiel venenita muso?*

Le roi se tournait et se retournait devant le miroir. → *La reĝo si turnadis kaj returnadis antaŭ la spegulo.*

Je lis un bon livre. → *Mi regas bona libro.*

J'écris une lettre à ma fille. → *Mi skribas letero al mia filino.*

Pendant qu'il parle (longuement), les personnes partent. → *Dum li paroladas, la homoj foriras.*

Formation des mots en espéranto

Vous avez certainement déjà remarqué l'extraordinaire pouvoir d'expression de l'espéranto. En fait, en utilisant des préfixes, des suffixes et des terminaisons, on peut créer de nombreux mots, quelques-uns même sans équivalents dans les langues nationales. Mais la richesse de l'espéranto ne s'arrête pas là. Par un système de réunion des racines, on peut même augmenter le vocabulaire, trouver des synonymes, accentuer ou nuancer les mots. Voici quelques exemples sur le potentiel créatif de la langue internationale :

❖ **Par des terminaisons, préfixes et suffixes :**

sano / sana / sane / resaniĝi / sanigisto / sanigilo ...

varma / varmigi / varmigi / varmo / varmeco / varmeta ...

“Kurso de Esperanto”

bela / belulo / belulino / malbelulo / malbelulino / beleco ...

Bien qu'il soit possible de construire des mots par plus de deux préfixes et/ou suffixes, il est conseillé, dans un but de clarté et d'élégance du style, d'éviter de telles constructions. Ainsi, au lieu de "belulineto", préférez "eta belulino", par exemple.

Notez que l'ordre des affixes peut changer la signification :

beluleto = eta bebulo (ekz. pri beboj, nfanoj, ktp.)

beletulo = beleta ulo (ekz. pri viro, kiu ne estas tre bela)

✧ **Par la réunion de racines.** On peut laisser de côté ou garder la terminaison de la première racine, toujours en observant la clarté et la bonne sonorité du mot composé :

vaporŝipo (vaporo + ŝipo)	<i>bateau à vapeur</i>
balenŝipo (baleno + ŝipo)	<i>baleinier</i>
spacoŝipo (spaco + ŝipo)	<i>vaisseau spatial</i>
rondiŝipo (rondo + ŝipo)	<i>tour, circuit, ronde</i>
pediŝipo (piedo + ŝipo)	<i>marche à pied</i>
helruĝo (helo + ruĝo)	<i>rouge clair</i>
sangruĝo (sango + ruĝo)	<i>rouge sang</i>
mantenruĝo (mateno + ruĝo)	<i>aurore</i>
antaŭbrako (antaŭ + brako)	<i>avant-bras</i>
laŭtleĝi (laŭte + leĝi)	<i>lire à voix haute</i>
satmanĝi (sate + manĝi)	<i>manger à satiété</i>
jarmilo (jaro + milo)	<i>millénaire</i>
jarcento (jaro + cento)	<i>siècle</i>

En créant des mots à partir d'un groupe de mots

✧ sur la tablo → **surtabla**

La surtabla vazo kostis cent dolarojn = La vazo sur la table kostis cent delarojn.

✧ kun blanka ĉapelo → **blankĉapela**

La blankĉapela sinjoro estas la patro de Maria = La sinjoro kun blanka ĉapelo estas la patro de Maria.

✧ kun multe da kosto → **multekosta, multkosta**

Li aĉetis multekostan donacon por la edzino.

✧ Oni diras → **onidiro**

Laŭ la onidiroj li ekhavas gravan postenon.

✧ volas scii → scii volas → **scivola** = tia, ke oni voas scii

De "scivola" on peut obtenir :

scivolema = curieux, qui a envie de savoir (adjectif)

scivolemulo = curieux, curieuse (la personne)

Musique en espéranto « Bluaj fragoj »

Cette chanson est chantée par Merlin, un groupe de musique populaire brésilien, qui a enregistré deux albums en espéranto et qui se produit dans le monde entier. Le groupe est composé de Markon Froes (voix et guitare), Guilherme Lima (batterie), Aldrin Gandra (guitare électrique) Sérgio Ribeiro (basse) et Sérgio Vieira (clavier).

Discographie du groupe :

Por la mondo 1998 – Vinilkosmo (Francio)

Ho ! Mia Kor’ 2000 – B.E.L. (Brazilo)

www.merlin.art.br

chansons en espéranto : www.musicexpress.com.br

Bluaj fragoj
Ĝis kie mi povas iri
Pruvi mian amon al vi?
Mi aliros ĝis la fino
De la ĉielarko de via animo
Mi volas scii kiom da valoro
Scii tutan la veron
Marŝi sub la pluvo
Baniĝi en la lumo

Nur mi povas diri
Ĉion, kion mi scias
Ĉion, kion mi sentas
Ĉion, kio mi estas
Alveni eĉ en senfino
Kaj doni al ĝi mian koron
En kesto de bluaj fragoj
Ĝis kie mi povas...
... En kesto de bluaj fragoj...

frago	fraise	animo	âme	pruvi	prouver
valoro	valeur	aliri (= iri al)	s'approcher de	vero	vérité
ĉielo	ciel	lumo	lumière	arko	arc
ĉielarko	arc-en-ciel	senfino (sen + fino)	infini (!)		

devoir n°12

Traduisez en français

Bela parketo en la centro de la sud-franca urbo Pau ĵus ricevis la nomon Zamenhof. La urb-estro de Pau, André Labarrère, fariĝis ministro en majo. Li dufoje subtenis leĝproponojn, kiuj celas meti Esperanton en egalan situacion kun aliaj lingvoj. Li estas honora membro de la loka Esperanto-societo, kaj pasint-jare li persone malfermis ekspozicion pri Esperanto, kiu restis unu monaton en la urba biblioteko.

parko	parc	celi	viser, avoir pour but	ricevi	recevoir
meti	mettre	loka	local (adjectif)	egala	égal
subteni	soutenir	honor	honorer	leĝo	loi
resti	rester	proponi	proposer	biblioteko	bibliothèque

Fina ekzameno

1. *Mettez au pluriel les mots suivants :*

amiko	butiko	minuto
manĝanta	nokto	kiu
multa	babilema	legita

2. *Mettez au féminin les noms suivants :*

filo	patro	amiko
bovo	knabo	edzo
junulo	urso	doktoro

3. *Indiquez le contraire des mots suivants :*

bona	bela	nova
facila	fermi	helpi
multe	antaŭ	amo

4. *Pour chacune des phrases suivantes, faites deux questions en espéranto*

La pano estas blanka.

La urso ofte estis en akvo.

Ŝi loĝas en Afriko.

Li vojaĝis al Montrealo.

5. *Traduisez les phrases suivantes en faisant attention à la terminaison de l'accusatif (-n)*

a) L'oiseau attrape des insectes.

b) Les filles ont oublié le gâteau.

c) Le parc a reçu un nouveau nom.

d) Fermez la porte et asseyez-vous ici.

e) Nous avons admiré de nombreux animaux.

f) J'ai lu le livre de Pierre.

g) Il est tombé malade la semaine passée.

h) Mes frères habitent à Sao Paulo.

6. *Ecrivez la phrase avec le corrélatif qui convient*

a) (Tiu / Kiu) estas tiu granda objekto? d) (Kiom / Tial) da lakto vi deziras?

b) La libro de mia onklo estas (nenie / ĉiu). e) Mi (nenies / iel) faros la laboron.

c) (lu / Tia) estas la vero.

7. *Ecrivez la phrase avec la préposition correcte :*

a) Alberto deziras iri (dum / al) Eŭropo.

b) Niaj amikoj estas (en / ĝis) la domo.

c) Li ofte ludas (sub/anstataŭ) studi.

d) Ŝi alvenos (ĉirkaŭ / sur) la tria horo.

e) Ĉu vi rimarkis la belan arbon (dum / antaŭ) la domo?

8. *Indiquez le préfixe ou le suffixe correspondant à l'explication et donnez un exemple.*

a) Les deux sexes réunis dans un même mot :

b) L'être caractérisé par la racine du mot :

c) Action faite par erreur, de travers ou mal à propos :

d) Qui sert à augmenter, à amplifier :

e) Qui indique que c'est digne de :

9. *Traduisez en espéranto*

Bonjour ! Mon nom est Jacques. Je suis jardinier et j'aime beaucoup les fleurs. Je travaille au zoo de Sao Paulo, car j'aime aussi les animaux. Quand je travaille, je le fais en chantant. Tous mes amis disent que les fleurs sont belles parce que je chante joyeusement. Croyez-vous que c'est possible ?

10. *en français :*

Kara amikino:

Jen mia unua letero al vi. Mi deziras interŝanĝi leterojn kaj amikiĝi kun vi. Mi estas esperantisto de nur du monatoj sed mi progresas rapide, ĉar mi studas la lingvon ĉiutage. Mi deziras multe vojaĝi tra la mondo (se mi estus riĉa, tio estus facila...) Mi kredas, ke Esperanto estas utila por trovi geamikojn en multaj landoj. Se vi pensas, ke ni povas interŝanĝi poŝtmarkojn, skribu al mi kaj mi certe respondos. Dankon kaj ĝis baldaŭ !

Via brazika amiko, Petro.

Solution des exercices

exercice 2

Juna patro ne trinkas malbonan lakton.

Petro havas belan filinon.

Miaj amikoj estas bonaj.

Miaj amikoj havas paperon.

Vi forgesis la blankajn florojn.

Amo estas bela.

La filo amas la patrion.

La bonaj amikoj ne forgesos vin.

La nova plumo skribas bone.

Johano faras limonadon.

Paŭlo havas bisvitojn.

Mia filino vendos kukojn.

Petro amas Marian.

Lidja ne havas patrion.

La instruisto renkontis niajn patrojn.

Mi ne lavos la malgrandajn tasojn.

Helena, mia amikino, vendas florojn.

La malnovaj tasoj estis malpuraj.

Mi trovos la purajn tasojn.

Mi lavos la plumon.

La maljuna viro sukeras la teon.

Li estas malbela.

Via bela amikino havas florojn.

La instruisto trinkas akvon.

La instruistino havas bonajn amikojn.

La virino havas sekajn kukojn.

Ŝia patro estas nia amiko.

Grandaj birdoj kaptis malsanajn insektojn.

exercice 3

kvincent unu	501	kvardek mil okcent kvin	40 805
kvarcent unu	401	nulo	0
naŭdek mil okcent sepdek ses	90 876	okcent kvardek unu mil tricent du	841 302
kvar mil sepcent tridek	4 730	cent kvin	105
sep mil tridek	7 030	naŭcent dudek	920
kvindek mil	50 000	ducent naŭ	209
mil du	1 002	kvar mil dek	4 010
kvar mil unu	4 001	sepdek sep	77
mil okcent dudek du	1 822	kvincent unu	501
mil kvarcent naŭdek du	1 492	mil kvincent	1 500
tricent kvardek ok	348	kvar mil cent	4 100

exercice 4

Ĉu vi loĝas en la domo de via patrino?

Ĉu li aĉetas ĵurnalon matene?

Ĉu la instruisto fumas?

Ĉu la knabinoj estas viaj amikinoj?

Ĉu Johano estas lia frato?

Ĉu ni gustumis ĉokoladon?

Ĉu la knabo trinkas teon?

Ĉu nia frato estas ĵaluza?

Ĉu ili deziras aĉeti librojn?

Ĉu vi dancas kaj estas ĝoja?

Ĉu mia patro estas instruisto?

Ĉu la instruistino deziras demandi?

Ĉu lia edzino havas bicikon?

Ĉu ŝi kolektas poŝtmarkojn?

“Kurso de Esperanto”

Ĉu vi manĝis ovojn?
Ĉu ili kolektas bildkartojn?

Ĉu vi vojaĝos al mia lando?
Ĉu vi venis aĉeti la ŝuojn?

exercice 5

Ĉu vi estas la infano, **kiu** petis kukon?   Mi vidis la domon, **kiun** oni anoncis en la ĵurnalo.
Kio estas geografio? – Geografio estas scienco.   **Kiam** vi aĉetos la libron? – Morgaŭ matene.
Kiu estis via unua instruisto? Sinjoro Karko.   **Kiuj** viroj fumas en la lernejo? – Neniu.
Mi loĝas **tie**, **kie** estas la aŭto.   **Ĉi tiu** knabino estas tre inteligenta.
Ĉu vi manĝos **ĉi tiun** sandviĉon?   **Tiu** libro estas tre bona.
Kiu estas via nomo? – Mia nomo estas Paul.   **Kie** vi vidis la birdojn? – Mi vidis ilin en la lernejo.
Mi lernis Esperanton **tiam**, **kiam** mi estis en la lernejo   Ili estas la viroj, **kiuj** kolektas poŝtmarkojn.
Kie vi loĝas? – Mi loĝas en Kanado.   Ĉu vi legis la libron, **kiun** mi donis al vi?
Ili estas la tri fratoj, **kiuj** aĉetis la butikon.   Mi ne vidis **tiun**, **kiu** loĝas en ĉi tiu domo.
Kiu venis hieraŭ? – **Neniu** venis hieraŭ.   **Kiuj** infanoj unue petis kukon? – **Tiuj** infanoj.

exercice 6

Mi demandis, **kiel** vi iras al la lernejo.   **Kia** estas la pano? – La pano estas seka.
Kiel vi vojaĝis al Kanado? – Mi vojaĝis **per** biciklo.   **Kia** estas via sandviĉo? – Ĝi estas varma!
Kiom estas du kaj du? – Kvar!
Mi ne manĝos **tian** panon.   **Kia** estis via tago? – Mia tago estis tre bona, dankon!
Li manĝis **tiom**, **kiom** li volis.   **Kiom** da infanoj ili havas? – Ili havas du infanojn.
Mi deziras la ovojn **tiaj**, **kiaj** ili estas.   **Kiom** da infanoj lernas en ĉi tiu lernejo? – Ducent !
Kia estas via domo? – Ĝi estas granda kaj verda.   Ŝi skribas **tiel** bone, **kiel** la instruistino.   .
Kiom da virinoj fumas en la domo? - **Neniom**.   Ŝi estas **tiel** bela!
Kial la infano kuras? – Ĉar ĝi estas tre ĝoja.   **Kiel** vi fartas? – Mi fartas tre bone, dankon!
Kiom kostis la biciklo? – Ĝi kostis dudek dolarojn.   Mi deziras vojaĝi al **tia** lando, **kia** Kanado.
Kies libro estas tiu? – Tiu estas la libro de Johano.

exercice 7

La bona ekskurso okazis **dum** la kongreso.   Nia aŭto ĉiam restas **ekster** la garaĝo.
Mi matene promenas **en** la flora ĝardeno.   Antono vendis bonan libron **al** Maria.   .
Miaj amikoj vojaĝos **al** Rusio.   La instruisto sidas **ĉe** la flava pordo.   .
La knabinoj staras **ĉe** la doma enirejo.   La malavara viro donacis cent kilogramojn **da** faruno.
Kiom da homoj loĝas **en** via domo?   Ĉu vi legis la libron **de** Esperanto?
Mia juna amiko estas filo **de** Johano.   Tie ni restis **dum** tri semajnoj.
Mia patrino restis **en** la domo.   .Ili restis **en** Brazilo du monatojn.
La knabo saltis **trans** la muro.   Ĉu vi kredas **je** tio, kion ŝi diras?
Malgrandaj infanoj ne bone vivas **sen** patrino   La blankaj birdoj flugis **super** la blua domo.
La knabinoj babilis **antaŭ** la lernejo.   Ŝi nin salutis **per** amika gesto.

La letero estis **sub** la geografia libro.
Pro kio ploras la knabino?
 La infanoj lude kuris **ĉirkaŭ** la arbo.
 Ĉu vi jam legis ion **pri** Esperanto?
Antaŭ mia nova domo estas granda arbo.
 La malgrandaj infanoj promenis **ĝis** la lernejo.
Tra kie vi volas eliri?
 La domo de Antono staras **post** la altaj arboj.
 Junaj knaboj biciklis **malantaŭ** la malnova butikoj. Anstataŭ promeni **en** la urbo, ili iris al la bieno.
 La avara virino sidas **apud** la blua tablo.
 La infanoj gaje ludis **ekster** la griza domo.
 La infanoj studas **por** la ekzameno.
 La knabino ploras **pro** la perdita biciklo.
 Napoleono estis avida je konkeroj.
Je kioma horo vi iros **al** la urbo?
 Johano trinkas kafon sen blanka sukero.
 La griza katino saltis **tra** la fenestro.
 La maljuna sinjoro loĝas **apud** la lernejo.
 La knaboj rapide kuris **inter** la arboj.
 Marko kaj Helena sidas **kontraŭ** la fenestro.

Anglio longe batalis **kontraŭ** Francio.
Kun kiu vi vojaĝis al Afriko?
Post la vojaĝo al Brazilo ili esta tre feliĉaj.
 Hodiaŭ la instruisto longe parolis **pri** Historio.
 Ili iras **al** la fabriko **per** biciklo.
Ei kiu lando vi venas?
 Nia patrino venos **el** la urbo.
 Johano vizitis Usonon **anstataŭ** Kanado.
 La maljuna sinjorino estas malsana **je** la koro.
 La ruĝaj aviadiloj flugis **super** la altaj nuboj.
 La maljuna instruisto multe skribis **per** la malnova plumo.
 Petro, Maria kaj la infanoj promenas **sur** la strato.
Ĉirkaŭ la nova lernejo estas bela ĝardeno.
 La belaj floroj estas **sur** la nova tablo.
 Ni vojaĝis **al** Anglio **por** la esperanta kongreso.
 Estas granda korto **inter** la strato kaj la lernejo.
 Mi vojaĝis al Francio **kun** mia frato.
 Petro kaj Maria iris **ĝis** la malnova pordo.
 La granda rivero fluas **preter** nia urbo.

exercice 8.1

Ŝi estas **tiel** bela, **kiel** inteligenta.
 Johano estas **pli** alta, **ol** Maria.
 La brazila klimato estas **pli** varma, **ol** la eŭropa. La testudo estas **malpli** rapida, **ol** la kunikl
 Maria skribas **pli** bone, **ol** Petro.
 Kiu estas **pli** juna? Maria aŭ Petro?
 Kiu el vi estas la **plej** diligenta lernanto?
 La blanka aŭto kostis **pli**, **ol** la blua.
 Ĉi tiu libro estas **pli** interesa, **ol** tiu gazeto.
 Li iris per biciklo **tiom** for, **kiom** la aliaj knaboj.
 La novaj ŝuoj estas **tiel** bonaj, **kiel** la malnovaj.
 Mia **plej** maljuna frato estas direktoro de tiu lernejo.
 Ŝi amas lin **tiom**, **kiom** la laboron.
 El inter testudo, kuniklo kaj vulpo, kiu estas la **malplej** rapida?

exercice 8.2

Tiu virino estas la **eks**fianĉino de Petro.
 Kiu multe babilas, al si mem **mal**utilas.
 Se Pe**ĉ**jo ne semas, Petro ne rikoltos.
 Legemaj homoj pli rapide lernas.
 La eŭropano doni vort**ar**on al ni.
 Post **du**onhoro forte **ek**pluvis.
 Pro la anekdoto ĉiuj rid**eg**is en la oficejo.
 La bo**v**aro **ek**iris laŭ la vojo.
 Esperanto estas tre flek**se**bla lingvo.
 Tiu sinjoro estas tre ŝpar**em**a homo.
 Esperanto estas lingvo por la tuta hom**ar**o.
 La lernantoj ŝatas rigard**ad**i la pentra**aj**ojn.
 Hieraŭ la kin**e**jo prezentis film**aĉ**on.
 Lia skribo estas bone leg**e**bla.
 La **bo**patrino **mis**komprenis la anoncon.
 La Fundamento de Esperanto estas leg**end**a verko.
 La kolomboj **dis**flugis pro la vent**eg**o.
 Mia **du**onfilo devas **re**fari la lecionon.

“Kurso de Esperanto”

Kiuj estas la fare**ndaj** taskoj?
Morgaŭ mi provos **re**konstrui la doma**ĉon**.
Miaj **ge**kuzoj venis viziti miajn **ge**patrojn.
Amike**co** valoras pli ol oro.
La vire**go** **dis**donis multajn librojn.

Tiu knabo dir**ad**as **fi**vortojn.
Hieraŭ mi **ek**dormis je la naŭa horo.
Post tri tagoj lia **bo**filino **re**venis.
Pa**ĉ**jo laboras en granda konstrua**ĵo**.

exercice 9

Li estas la nova lerne**jestro**.
Lia plej juna frato estas vend**isto**.
La fiŝkapt**isto** estas fid**inda** homo.
La malavara sinjoro donis dek mon**erojn** al la almo**zulo**.
Ĉu Paŭlo fari**ĝos** ofice**jestro**?
Ĉu vi voja**ĝos** kun la valiz**eto**?
La portugala estas roman**ida** lingvo.
La serv**istoj** bone pur**igis** la tutan butikon.
Por tranĉi panon oni uzas tranĉ**ilon**.
Zamenhof, la aŭtoro de Esperanto, nask**iĝis** en Pollando.
"La Vivo de Zamenhof", de Privat, estas leg**inda** verko.
Al la unua kongreso de Esperanto iris centoj da esperant**istoj**.
Mia nomo estas Anna, sed vi povas nomi min An**jo**.
En tiu alta konstrua**ĵo** laboras multaj ofic**istoj**.
Panjo, ĉu vi scias, kie estas la cindru**ĵo**?
Esperanto estas mult**oble** pli facila ol la naciaj lingvoj.
Tiu nova domo kostis al mi tri**onon** de mia tuta mono.
La knab**inoj** ĉiam iras du**ope** al la lernejo.
Ĉu tiu alt**ulo** estas Sinjoro Antono?
Du jun**uloj** sidi**ĝis** sur la verda sofo.
La infano malvarm**umis** pro la malvarma vetero.
Ĉu ŝi voja**ĝos** al Francu**jo** en la venonta semajno?
Mia monu**jo** perdi**ĝis** dum la voja**ĝo** al Aŭstralio.
Ripetado rapid**igas** la lernadon.
La alveno de la filino mult**tege** feliĉ**igis** lin.
Ŝia viza**ĝo** ru**ĝi****ĝis** pro pudoro.
Mi fari**ĝis** esperant**isto** en la pasinta jaro.
Hodiaŭ la vetero denove varm**iĝis**.
Ŝi multe maljuni**ĝis** pro la nekuracebla malsano.

exercice 10.1

Ŝi kant**as** bone.

Kion ŝi kant**as**?

“Kurso de Esperanto”

Hieraŭ pluvis, kiam mi promen**is**.
 Mi iros morgaŭ, se Dio vol**os**.
 Mi dezirus havi tiajn ŝuojn.
 Diru al mi la veron.
 Li dir**is**, ke li est**is** soldato en la Dua Mondmilito.
 Petro deklari**s**, ke li intenc**as** vojaĝi al Azio.
 Li bonvol**is** oferi kafon al mi.
 La lernanto dev**as** unue legi la lecionon.
 Maria kaj Eva est**is** fratinoj, sed iliaj sortoj ne est**is** egalaj.
 Se mi pov**os**, mi iros.
 Kiel ili decid**os**, tiel mi ag**os**.
 Kiam mi est**os** erara, korektu min!
 Se Peĉjo ne sem**as**, Petro ne rikolt**os**.
 Kvankam li est**as** ankoraŭ bebo, li est**as** tre inteligenta!
 Kvankam li loĝ**as** malproksime, li vizit**as** la gepatrojn ĉiusemajne.
 Rest**as** al mi nenio, kio pov**us** min ĝojigi.
 Ŝi pov**us** peti ĉion, kion ŝi vol**us**: li ĝin don**us**.
 Kiom ajn mi klopod**us**, mi nenion ating**us**.
 Li pet**is**, ke mi dormigu la infanojn.
 Mi jam hav**as** mian ĉapelon; nun serĉu vi (la) vian. Tiel est**u**!
 (Ke) mi mort**u**, se mi mensog**as**!
 Eble ni hav**os** bonan veteron.
 Est**as** strange, ke li ven**is**.
 Ĉar est**is** jam malfrue, (tial) mi iris dormi.
 Kial ni nun perd**u** vortojn pri tio?!

La reĝo sin turnad**is** kaj returnad**is** antaŭ la spegulo.
 Mi leg**as** bonan libron.
 Dum li parolad**as**, la homoj forir**as**.
 La reĝo Ludoviko Dek-kvara dirad**is**: "La Ŝtato est**as** mi!".

Mia patro est**is** tajloro.
 Nun mi volonte ripoz**us**.
 Se mi est**us** sana, mi est**us** feliĉa.
 Ordonu al li, ke li ne babil**u**.
 Li dir**is**, ke li est**as** advokato.
 Bonvolu doni al mi tason da kafo.
 Ili ĝentile ofer**is** gastigadon al mi.
 Kiam ŝi reven**is**, ŝi alport**is** kun si tri librojn.
 Kiam ni alven**os**, ni pli bone interparol**os** pri la temo.
 Se mi est**as** erara, korektu min!
 Se mi erar**as**, mi konfes**os** mian eraron.
 Mi iros Parizon post monato.
 Se mi sci**us**, mi dir**us**.
 Ŝi pov**is** peti ĉion, kion ŝi vol**is**: li ĝin donad**is**.
 Kiom ajn mi klopod**is**, mi nenion ating**is**.
 Ili peteg**is**, ke mi vizit**u** ilian novan butikon.
 Diabloj vin pren**u**!
 Mi dub**as**, ĉu li venk**os**, kvankam li ĉion far**as** por tio.
 Tio far**is**, ke mi perd**is** tre karan horon.
 Kiun vojon vi ir**u**, mi ne sc**ias**.
 Kial vi kurad**as** hodiaŭ kiel venenita muso?
 Mi skrib**as** leteron al mia filino.
 Mi tagmanĝ**as**.

exercice 10.2

Dronis la ŝipo kun **siaj** pasaĝeroj

Ŝi ne amas **lin**.

Li venis stirante **sian** novan aŭton.

Marko kaj Johano revenis al **siaj** hejmoj.

Vi kaj Petro devas kunporti **viajn** valizojn.

Oni devas ĉiam pripensi **siajn** agojn.

Ŝi foriris malgraŭ la avertoj de **sia** edzo.

Dronis la ŝipo kaj **ĝiaj** pasaĝeroj

Ŝi ne amas **sin**.

Li venis stirante **ilian** novan aŭton.

Mi kaj mia edzino amegas **niajn** infanojn.

Vi kaj Antono devas kunporti **liajn** valizojn.

Katoj ege zorgas pri **sia** teritorio.

Marta kaj ŝi petis, ke **iliaj** edzoj atendu en la restoracio.

“Kurso de Esperanto”

Irante sur la strato , li retrovis **sian** perditan monujon.

Ĝirafo estas alta besto . **ĝia** kolo estas tre longa.

Mi mem lavos **miajn** vestojn.

Venis la frato ; Li volas paroli kun **la** avino.

Jen **mia** fratino ; Ŝi iras promeni.

La hirundo flugas en la aero ; **ĝi** estas bela birdo.

Jen via nova libro ; **ĝi** estas tre interesa.

Li parolis pri **si**.

La homoj devus vivi inter **si** harmonie.

Esperanto estas tre utila lingvo ; **ĝia** gramatiko estas regula.

Andreo estas nia najbaro ; **lia** domo estas tre bela.

Maria estas nia najbarino ; **Ŝia** domo estas tre granda.

La loĝantoj forkuris , ĉar ilia domo brulis

Jen belaj floroj ; **ilia** odoro estas agrable.

La katino ludas kun **siaj** idoj.

Li venis kun sia filo ; **Lia** filino restis hejme.

La katino kaj **ĝiaj** idoj ludas.

exercice 11

Noktomezo	00 :00	Kvarono antaŭ la deka matene	9 :45
La dua kaj dudek posttagmeze	14 :20	Kvarono antaŭ tagmezo	11 :45
La kvara posttagmeze	16 :00	Kvin minutoj post la oka matene	8 :05
La sesa kaj tridek tri matene	6 :33	La naŭa vespere	21 :00
Kvin minutoj antaŭ la oka matene	7 :55	Dek minutoj post la oka matene	8 :10
La deka kaj duono matene	10 :30	Kvarono antaŭ noktomezo	23 :45
Tagmezo	12 :00	Dek tri antaŭ la deka matene	9 :47
Kvin minutoj antaŭ la oka matene	7 :55		

exercice 12

Ĉu vi jam legis ion pri Esperanto?

Johano trinkas kafon sen blanka sukero

Malgrandaj infanoj ne bone vivas sen la patrino.

La blankaj birdoj flugis super la blua domo.

Tra kie vi volas eliri?

La griza katino saltis tra la fenestro.

La infanoj lude kuris ĉirkaŭ la arbo.

Ĉirkaŭ la nova lernejo estas bela ĝardeno.

La granda rivero fluas apud nia urbo.

Mi tagmanĝas.

Junaj knaboj biciklis malantaŭ la malnova butikoj.

Ĉu vi kredas je tion, kion ŝi diras?

Napoleono estis avida je konkeroj.	La maljuna sinjorino estas malsana je la koro.
Je kioma horo vi iros al la urbo?	Ŝi kantas bone.
Kion ŝi kantas?	Hieraŭ pluvis, kiam mi promenis.
Mia patro estis tajloro.	Mi iros morgaŭ, se Dio volos.
Nun mi volonte ripozus.	Mi dezirus havi tiajn ŝuojn.
Se mi estus sana, mi estus feliĉa.	Diru al mi la veron.
Ordonu al li, ke li ne babilu.	Li diris, ke li estis soldato en la Dua Mondmilito.
Li diris, ke li estas advokato.	Petro deklaris, ke li intencas vojaĝi al Azio.
Bonvolu doni al mi tason da kafo.	Li bonvolis oferi kafon al mi.
Ili ĝentile oferis gastigadon al mi.	La lernanto devas unue legi la lecionon.
Kiam ŝi revenis, ŝi alportis kun si tri librojn.	Se mi povos, mi iros.
Kiam ni alvenos, ni pli bone preparolos la temon.	Kiel ili decidis, tiel mi agos.
Se mi estas erara, korektu min.	Kiam mi estos erara, korektu min.
Se mi eraras, mi konfesos mia eraron.	Se Peĉjo ne semas, Petro ne rikoltos.
Mi iros Parizon post monato.	Kvankam li estas ankoraŭ bebo, li estas tre inteligenta.
Kvankam li loĝas malproksime, li vizitas la gepatrojn ĉiutage.	
Restas al mi nenion, kio povus mi ĝojigi.	Se mi scius, mi dirus.
Ŝi povus peti ĉion, kion ŝi volus: li ĝin donus.	Ŝi povis peti ĉion, kion ŝi volis: li ĝin donadis.
Kiom ajn mi klopodus, mi nenion atingus.	Kiom ajn mi klopodis, mi nenion atingis.
Li petis, ke mi dormigu la infanojn.	Ili petegis, ke mi vizitu ilian novan butikon.
Mi jam havas mian ĉapelon; nun serĉu vi la vian.	Mi mortu, se mi mensogas.
Diabloj vin prenu.	Eble ni havos bonan veteron.
Estas strange, ke li venis.	Tio faris, ke mi perdis tre karan horon.
Ĉar estis jam malfrue, tial mi iris dormi.	Kiun vojon vi iru, mi ne scias.
Kial ni nun perdu vortojn pri tio?	Kial vi kuradas hodiaŭ kiel venenita muso?
La reĝo sin turnadis kaj returnadis antaŭ la spegulo.	
Mi regas bonan libron.	Mi skribas leteron al mia filino.
Dum li paroladas, la homoj foriras.	

Tableau des corrélatifs

	ki- question, lien avec la proposition qui précède	ti- démonstratif	i- indéfini : "un certain", "quelque"	neni- negation	ĉi- collectif, ensemble, totalité
-u individualité	kiu qui, quel	tiu ce, cet, cette, celui, celle	iu quelqu'un	neniu aucun, personne	ĉiu chaque, tout, toute, chacun, chacune
-e endroit	kie où	tie là, y	ie quelque part	nenie nulle part	ĉie partout
-am temps, moment	kiam quand	tiam alors, en ce temps là, à ce moment	iam une fois, un jour	neniam jamais	ĉiam toujours
-o affaire, objet, chose	kio que, quoi	tio ce, cela	io quelque chose	nenio rien	ĉio tout, toute chose, chaque chose
-el manière	kiel comment	tiel ainsi, par ce moyen	iel d'une certaine manière, par un certain moyen	neniel par aucun moyen	ĉiel de toutes les manières
-om quantité	kiom combien	tiom tant, autant	iom une certaine quantité	neniom rien, aucune quantité	ĉiom le tout
-al cause, raison	kial pourquoi	tial c'est pourquoi, aussi	ial pour une certaine raison	nenial pour aucune raison	ĉial pour toutes sortes de raisons
-es possession	kies de qui, à qui	ties de celui, de celle, de ceux, de celles	ies de quelqu'un	nenies à personne, de personne	ĉies de chacun, de tous, à tout le monde
-a qualité	kia quelle sorte de, comment	tia tel, telle	ia un certain, une espèce de	nenia aucun, aucune, aucune sorte de	ĉia toute espèce de, toute sorte de

“Kurso de Esperanto”

